

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №9

Стенограма пленарного засідання

19 лютого 2020 року

Київ 2020

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ТРЕТЯ СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №9

*Стенограма пленарного засідання
19 лютого 2020 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання дев'яте
(Середа, 19 лютого 2020 року)

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції
народних депутатів України ...4

Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до деяких
законодавчих актів України щодо обігу земель
сільськогосподарського призначення» ...15

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДЕВ'ЯТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
19 лютого 2020 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги, шановні журналісти, гості Верховної Ради України!

Шановні народні депутати, будь ласка, підготуйтеся до реєстрації.

Шановні колеги, поки в нас відбувається підготовка до реєстрації, я хотів би привітати народного депутата Прощука Едуарда Петровича з днем народження. Побажати успіхів, досягнень і здоров'я (*Оплески*). Думаю, що це, мабуть, найголовніша річ, яка може бути в кожній людині.

Готові реєструватися, шановні колеги? Прошу реєструватися.

У залі зареєструвалися 283 народні депутати України. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у середу ми маємо 30 хвилин для виступів народних депутатів із внесенням пропозицій, заяв та повідомлень. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна.

Ніна Петрівна Южаніна.

ЮЖАНИНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Доброго ранку, президіє! Доброго ранку, колеги! Хочу звернути вашу увагу на те, що сьогодні чи не вперше, починаючи з 2010 року, велика кількість підприємців, представників мікробізнесу вийшли під Офіс Президента. Як на мене, за час від 20 вересня 2019 року до сьогоднішнього дня після прийняття шкідливих для мікробізнесу законів пройшло багато часу. Ви, шановні колеги, побували на місцях, побачили, в якому стані зараз підприємці, які дають 20 відсотків надходжень до місцевих бюджетів. Тут багато депутатів-мажоритарників.

Я закликаю всіх сьогодні приєднатися до акції і зробити в подальшому найправильніші кроки, адже ви також можете помилятися. Ви мали за цей час можливість ознайомитися, а яка ж мета ставилася перед нами, перед урядом щодо повної фіскалізації діяльності підприємців? Немає мети. Досі ніхто не пояснив, а в чому ж полягає чи вигода, чи достатки для бюджету від прийняття таких законів? Зате підприємці вже порахували: від 10 до 20 мільярдів їм доведеться додатково витратити на всі ці заходи, що передбачені застосуванням РРО.

Це не лише придбання РРО, це значно більше і складніше для тих людей, які мають працювати винятково на себе, дбаючи про тих 2 мільйони людей, які зайняті цією нелегкою повсякденною працею.

Отже, звертаюся до вас. У нас є можливість сьогодні підтримати цих людей, які перебувають під Офісом Президента і в найближчі дні розглянути законопроекти [№ 2644](#) і [№ 2645](#), підписані зовсім різними за поглядами, позиціями і політичними належностями народними депутатами. Це дасть нам усім можливість разом виправити помилку і потім у подальшому працювати виключно над тим, щоб сприяти розвитку мікробізнесу, щоб надати, навпаки, додаткові інструменти, щоб кількість цих людей значно збільшилася.

Я закликаю вас усіх відкинути зараз свої амбіції. Я ще раз повторюю, помилок припускаються усі. «Європейська солідарність» закликає всіх разом вийти до цих людей, підтримати їх, і ми підтримуватимемо в Раді законопроекти № 2644 і № 2645. Спільно йти з вами далі, напрацьовувати гідні закони для того, щоб вони були нешкідливі для економіки України. Тож ідемо всі разом на Майдан.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович.

В'ЯТРОВИЧ В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Добрий день, шановні панове депутати! Учора в цій залі ми разом вшанували всіх загиблих на Майдані шість років тому. Завтра ми на державному рівні відзначатимемо День Героїв Небесної Сотні. Нам важливо пам'ятати про Революцію Гідності, тому що ця пам'ять є гарантом незворотного демократичного розвитку нашої країни, вона є гарантом проєвропейського напрямку розвитку нашої країни. Саме тому цю пам'ять так завзято атакує Росія протягом цих шести років. Але цього тижня найпоказовіше, що до цих інформаційних атак проти Майдану, проти Революції Гідності долучилися проросійські медіа в Україні, які поширюють інформацію, що дискредитує Майдан і Революцію Гідності, представляючи їх, як переворот, і дискредитують Героїв Небесної Сотні.

Однак треба розуміти, що це стало можливим через позицію керівництва держави. Призначення адвоката Януковича Бабікова першим заступником Директора Державного бюро розслідувань – це не лише наруга над родичами загиблих Героїв Небесної Сотні, це саме і є сприянням до розвороту в оцінці Майдану на догоду Російській Федерації.

Більше того, тут, у парламенті, депутатами «Опозиційної платформи – За життя» зареєстровано законопроект про соціальний захист бійців «Беркуту», саме тих, які вбивали Героїв Небесної Сотні.

Очевидно, що в такій ситуації саме цього тижня нам вкрай потрібне ухвалення заяви парламенту, в якій було б надано чітку оцінку Майдану, Революції

Гідності. Така заява готова. Її авторами є представники майже всіх політичних фракцій і груп парламенту за винятком «Опозиційної платформи – За життя». Ця заява пройшла через Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Через це звертаюся до керівництва парламенту скликати позачергове пленарне засідання для ухвалення цієї заяви. Ми знаємо, що таку нашу позицію підтримують представники фракцій «Батьківщина» та «Голос». Переконали, що така заява потрібна для того, щоб продемонструвати українському суспільству, що для нинішнього парламенту, для України в цілому є важливими ті цінності, за які загинули Герої Небесної Сотні.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Салійчук Олександр В'ячеславович.

САЛІЙЧУК О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександрю Качурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Качура Олександр Анатолійович.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу». Шановні народні депутати! Шановні українські громадяни, я звертаюся насамперед до вас. Хочу, щоб ви уважно почули, що я зараз скажу. Не піддавайтеся на маніпуляції, бо якщо зараз увімкнути телевізор, то можна просто звинуватити Президента Зеленського і партію «Слуга народу» в усіх смертних гріхах, які є.

Зараз опозиція, старі політики намагаються нам нав'язати те, що ринок землі – це погано. Але чи можемо їм вірити? Думаю, висновок очевидний: ні, не можемо. Усі 28 років вони ставали багатшими, будували країну для людей, але зі своїми правилами, зі своїми цінностями життя, вони відправляли дітей жити та працювати за кордон.

Так ось, я хочу сьогодні виступити руйнівником фейків, про що зараз говорять. Перше. Жодного продажу іноземцям не відбудеться. Банківські установи, які кредитуватимуть наших аграріїв, зможуть у разі стягнення отримати ті земельні ділянки, але вони повинні й зобов'язані відповідно до нашого законопроекту продати їх протягом двох років на відкритому аукціоні, а інакше ці земельні ділянки підлягатимуть конфіскації.

Друге. Тут один депутат казав про те, що буде обмежений доступ до річок і лісів. Це не відповідає дійсності. Йдеться про сільськогосподарську землю. Один з народних депутатів взагалі казав про те, що там похоронені його батьки. Вибачте, це земля сільськогосподарського призначення, не має жодного

відношення до предмета того, про що розповідають сьогодні окремі народні депутати.

Цей законопроект означає, що ви зможете розпоряджатися своєю, Богом даною, власністю. Вартість оренди підвищиться. Не так, як зараз, за два мішки зерна ви здаватимете в оренду місцевому феодалу земельну ділянку, а, за нашими підрахунками, це буде мінімум 30 тисяч гривень. А за 30 тисяч гривень можна вчити свою дитину в Києві. Подумайте про це. Вартість продажу збільшиться, але ніхто вас не буде зобов'язувати продавати свою земельну ділянку. Це ваше право.

Так ось, що ми маємо у підсумку. Вони хочуть вас тримати знову в кайданах, хочуть, щоб ви були рабами. Вони хочуть, щоб так, як 28 років, далі вас грабувати, за ці абсолютно копійки орендувати ваші паї. Ми хочемо зупинити це. Ми хочемо зупинити рабство на території України, і ми це зробимо. Ми зробимо це з командою партії «Слуга народу». Ми робитимемо все для того, щоб стаття 14 Конституції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ні, ні. Бакунець Павло Андрійович.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово, шановні народні депутати! Змушений порушити тему, яка тривожить сьогодні увесь світ – коронавірус. У День пам'яті Героїв Небесної Сотні, 20 лютого цього року, літак, на якому повернуть українців з Китаю, має приземлитися в Україні. Так, це правильний крок, адже безпека своїх громадян – це найголовніше завдання влади. Але поки влада дбає про безпеку українців у Китаї, вона трохи забуває про безпеку українців тут, у межах своєї держави. Я зараз маю на увазі цю паніку і невизначеність, що спричинила відсутність належної комунікації уряду із своїми громадянами. Протягом вихідних і до сьогодні мешканці Яворівського району, інших районів Львівщини, Тереховлянського району Тернопільщини у великій паніці, адже поширюються чутки, що до місцевих санаторіїв, таких, як наприклад, «Шкло» біля великого міста Новояворів, привезуть людей на карантин. Уряд не пояснює своїм громадянам, що насправді відбувається.

По-перше, місця, де евакуйовані з Китаю українці будуть утримуватися на карантині, повинні бути віддалені, відповідно облаштовані й захищені, а не в населених пунктах, де через дорогу розміщені житлові будинки, як у селищі Шкло.

По-друге, уряд має назвати локації, де буде карантин, щоб припинити цю паніку серед населення. Відвертість перед громадою в кризових ситуаціях є також дуже важливою. Поки немає жодної загрози для безпеки людей в Україні, є велике прохання не створювати її штучно і пояснити людям, як і де буде відбуватися цей карантин.

По-третє, поки люди у тривозі через цю світову епідемію, у нас всередині країни є й інші проблеми, які щодень вбивають сотні українців. Лише за останній тиждень у мене в окрузі сталося кілька жакликих ДТП: це і трагедія в селі Коти, це і часті аварії і трагедії в селі Наконечне, яке розташоване на міжнародній трасі М 10. Тому закликаю уряд звернути увагу на ці проблеми на дорогах, освітлити місця на міжнародних трасах, які проходять через населені пункти, і збільшити там патрулювання. З відповідним проханням я звернувся до всіх органів. Чекаємо з громадою на реагування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шахов Сергій Володимирович.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Депутатська група «Довіра». Шановні колеги, учора сталися події, яких не було з 2018 року. Відбулися інтенсивні обстріли в Луганській області, був бій, загинув український військовий, четверо поранених.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять загиблих у цій гібридній війні.

(Хвилина мовчання).

ШАХОВ С.В. Дякую. Були обстріляні селища міського типу Новотошківське, Тошківка. Мені телефонували з мого рідного Стаханова, із Золотого, з Попасного. Скажіть, будь ласка, «сіра» зона ким контролюється? Люди не можуть поїхати з «сірої» зони, тому що це шахтарські міста, і про це я говорив не раз. Уже вісім місяців не виплачується заробітна плата. За що люди поїдуть у мирну Україну? Сьогодні страждають діти в дитячих садках, у школах. Коли це буде закінчено, ця епопея, ця епідемія? Коли людей розміщуватимуть у мирній Україні, дадуть нормальні робочі місця, сплатять заробітну плату, щоб люди могли виїхати з тієї території. Люди живуть прямо там, де відбувається обстрілювання, де руйнуються будинки, де влучають бомби в школи, і ніхто за це не відповідає.

Депутатська група «Довіра» вимагає негайного скликання позачергового засідання парламенту, щоб нам доповів міністр оборони, що ми робитимемо із «сірою» зоною, коли будуть розселені люди і вивезені з тієї території. Ми виконали всі мінські домовленості, ми показуємо всьому світу демократичний підхід. Ми не хочемо воювати, ми хочемо, щоб ця війна скінчилася і люди не страждали, насамперед діти.

Загинув один військовий, чотири – поранені. Скажіть, будь ласка, а скільки людей загинуло від серцевого нападу від цієї війни? Скільки людей отримали психологічну травму і як вони лікуватимуться? Післявоєнний синдром або воєнний синдром.

Що стосується саме Луганської області. Я не раз заявляв, що люди перебувають не лише під обстрілами, а ще й голодують у XXI столітті. Хто за це відповідатиме? Нехай вийде на цю трибуну міністр енергетики та захисту довкілля і доповість, що він робитиме із шахтарями. Ми також вимагаємо заслухати міністра щодо реінтеграції Донбасу, нехай дасть відповідь, яким чином відбудовуватимуть на тій території школи, дитячі садки, будинки? За три роки обстрілів вибухнула військова база у Сватівському районі, у 2 тисячах будинків не накриті дахи. Сьогодні не лише цивільне житло не накрите, а й державні заклади, це школи і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Констанкевич Ірина Мирославівна.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одно-мандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець). Шановні колеги народні депутати! Я маю повноваження звернутися до вас від групи народних депутатів України «За майбутнє», які є мажоритарниками і представляють 4 мільйони виборців. У своєму зверненні я апелюю найперше до депутатів-мажоритарників, які мають знати найсвіжішу інформацію, що стосується нинішнього засідання уряду. Зокрема, на порядок денний вноситься документ, за яким має бути проведена оптимізація освітніх закладів.

Якщо ви не маєте такої інформації, хочу до вас донести, що сьогодні повинна бути ухвалена постанова про зміну порядку надання освітньої субвенції для сільських шкіл, за якою з 1 вересня 2020 року припиняється фінансування шкіл, де навчаються 30 і менше дітей. Отже, зверніть увагу, що таких шкіл в Україні майже 1 тисяча. У зону ризику дискримінації потрапляють майже 15 тисяч школярів.

У мене запитання. Скажіть, будь ласка, що уряд зробив за півроку для 15 тисяч сільських школярів? Чи відкрита хоча б одна сільська школа, чи поремонтована хоча б одна сільська дорога, чи створені й належно профінансовані опорні навчальні заклади? Я вам відповідаю: ні.

Так ось, я закликаю уряд негайно зупинити ці дії щодо дискримінації сільських школярів. Допоки щодо сільських шкіл не будуть проведені належні роботи, закрити з 2020 року сільські школи категорично не можна. Я прошу депутатів-мажоритарників звернути на цю страшну ситуацію свою увагу. Вам повертатися в округи до своїх виборців. Що вам скажуть люди? Звертаюся до всіх, хто колись учився у школі: згадайте, звідки ви, звідки ваша дорога і куди вона пролягла.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович.

Ой, вибачте. Мошенець.

МОШЕНЕЦЬ О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександру Качурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Анатолійович Качура.

КАЧУРА О.А. Фракція «Слуга народу». Колеги, продовжимо говорити про маніпуляції. Хочу прочитати статтю 14 Конституції України, тому що народні депутати від опозиційних фракцій воліють лише читати першу частину. Так ось, читаю частину першу: «Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави». Читаємо далі: «Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону».

Я хочу нагадати всім колегам, що є рішення Європейського Суду з прав людини, який визнав те, що мораторій на землю є незаконним, що це обмежує права громадян (*Шум у залі*). Бачите, як кричать, бачите? Ми на правильному шляху. Ми на правильному шляху, дорогі українці! Ми повернемо вам ваше законне право.

Так ось тут, до речі, представник вашої фракції вчора казав про президента Лінкольна, який повернув, точніше, вніс поправку про те, що всі громадяни Сполучених Штатів Америки є рівними. Тобто він скасував рабство у Сполучених Штатах Америки. Я слухав записи, дивився фотографії про те, як відбувся тоді його виступ у Сполучених Штатах Америки в парламенті. Депутати казали, що це погано, що нам ще треба 20 років для того, щоб відмінити рабство в нашій країні. Вони казали про те, що це не на часі, президент Лінкольн вбиває свій рейтинг, він більше ніколи не буде в політиці, він не на правильному шляху. Але йому це вдалося, він увійшов в історію.

Отак нам вдасться внести відповідні зміни, провести закон про відкриття прозорого ринку землі, надати право громадянам України володіти та розпоряджатися...

Ось уявіть, дорогі українці, якби у вас була квартира, на дверях якої висів замок, і ви не могли б нею користуватися, розпоряджатися. Отак само вони ввели мораторій на ваші права на ринку землі.

Що відбуватиметься далі? Вони кажуть, що все продадуть, заберуть іноземці. Насправді нашими законопроектами передбачається, що всі землі комунальної й державної власності будуть передані місцевим громадам, об'єднаним територіальним громадам. А це означає, що саме вони вирішуватимуть, чи віддати вам цю землю, роздати між мешканцями громади, чи продати її та побудувати лікарні, нові школи, дороги, чи здати її в оренду і отримати постійний прибуток. Саме ви вирішуватимете, обираючи своїх депутатів до місцевих рад, і уповноважуватимете їх на це. Жодні чиновники в Києві, які раніше купували тут різні «ролс-ройси», квартири, не вирішуватимуть, вони більше

не робитимуть цього. Вирішуватимуть лише органи місцевого самоврядування, що і як робити із землею, яка вам належить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Ярослав Іванович Железняк.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Добрий день, шановні колеги! У цьому залі ми багато часу присвячуємо питанням економіки. На жаль, одна проблема, яку ми, справді, не розв'язали, – це втручання правоохоронців в економіку. Ви знаєте, буквально вчора людей, які ще в 2015 чи в 2016 році боролися з тим, що СБУ в ручному режимі ставила на «стоп» ліцензію зовнішньоекономічної діяльності, уже почала доганяти СБУ, їм приходять повістки за те, що вони знімали ті санкції, які СБУ накладала лише для того, щоб насправді отримати хабар, вони делегували своїх людей до міністерств. Це питання, на жаль, було вирішено лише в 2017 році, але і зараз такі люди, як Денис Бутенко й інші працівники Міністерства з питань економічного розвитку, отримують повістки за те, що тоді допомагали бізнесу.

Але сьогодні я хочу порушити це питання глобальніше. У нас уже минув місяць, навіть більше, після того, як у цій залі був скасований законопроект про Бюро фінансових розслідувань, який позбавляв СБУ економічного втручання. У нас 10 місяців пройшло після того, як Президент України пообіцяв у своїй передвиборній програмі, що СБУ буде позбавлена права втручатися в економіку. Але, на жаль, ми досі не отримали аналітичного органу. Те, що є зараз, це насправді такий покращений аналог радянського КДБ, який кожного дня втручається в економіку.

Ви знаєте, у них є навіть улюблена стаття – ухилення від сплати податків. Було відкрито 1 тисячу 200 кейсів у 2019 році. До суду дійшов лише 1 відсоток. Половина вироків виправдувальних. Це, справді, доказ того, що вони не можуть займатися цим далі.

Експорт горіхів, санкції на імпорт скрапленого газу, обшуки в ІТ-компанії – це все те, що ми бачимо в новинах, те, куди втручається СБУ. Саме через те, що зараз немає можливості й немає законопроекту, єдиним можливим варіантом є внесення нового законопроекту про спеціальний аналітичний орган, головною ідеєю якого буде позбавлення всіх інших правоохоронних органів права втручатися в економіку.

Ми сьогодні вносимо від себе цей законопроект. Він передбачатиме обмеження щодо кількості працівників такого органу, щодо того, чим цей орган може займатися. Він буде аналітичним, а не органом розслідування чи радянським. Він матиме прозорий відбір керівника. Найголовніше, він матиме прозорі й зрозумілі показники ефективності.

Якщо Президент не може внести такого законопроекту, ми допоможемо йому в цьому. Прошу підтримати й проголосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Лубінець Дмитро Валерійович.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 60, Донецька область, самовисуванець). Шановні громадяни України! Шановна президіє! Шановні народні депутати! Я хотів би зараз звернутися до попереднього промовця, який сказав, що потрібно ввійти в історію і зараз у нас є такий історичний шанс.

Я хотів би сказати, що в історію треба ввійти, а не вляпатися. Що відбувається? Щодо землі ми можемо довго сперечатися, чи це треба робити, чи ні. Але згадайте, що сталося з приватизацією. Такі самі хороші слова, були якісь ваучери... Підприємств немає, не буде й землі.

Що робить наш уряд? Уряд також вляпався в історію. Освіта є базою розвитку будь-якої держави. Сільська освіта закривається. Хочуть заробітні плати вчителів прив'язати до кількості учнів у класах. Автоматично закриватимуться сільські школи. Буде рішення про те, що там, де кількість дітей менше ніж 50, потрібно закрити і зробити це швидко. Ніхто не каже про те, що потрібно на кошти купувати шкільні автобуси, будувати дороги, возити до інших шкіл. Про це не йдеться, робиться все, щоб сільські школи закрилися.

Наступне – сільська медицина. З 1 квітня (для тих, хто не знає, шановні народні депутати) утримання перекладають на місцеві бюджети, коштів у деяких сільських радах немає. Що відбуватиметься? Закриватимуться сільські медичні заклади.

Отже, освіту закрили на селі, медицину закрили на селі. У районних центрах коштів на утримання центральних районних лікарень прийшло 50 відсотків, інші, кажуть, шукайте в місцевих бюджетах. Робиться все так, щоб і в районних центрах закривалися лікарні. Як ви думаєте, для чого це робиться, якщо все закривається на селі? Напевно, щоб земля була без людей, і потім ви приймете закон, яким дозволяєте 10 тисяч гектарів землі купувати в одні руки. Прийдуть величезні компанії, величезні агрохолдинги – їм люди не потрібні, їм потрібна земля.

Наостанок – економіка. Протягом п'яти місяців, які працює уряд, рівень економіки знизився. Ми бачимо, що з'являються ініціативи відкриття департаментів щастя, призначаються люди. Про яке щастя ми кажемо, якщо в нас економічний спад? Я всіх закликаю в цьому залі об'єднатися, і єдине, що може

врятувати нашу країну, це об'єднаний Кабінет Міністрів, де будуть представники всіх фракцій, це те, що може врятувати Україну.

Не можна голосувати за таку редакцію закону про землю. Не вляпайтеся в історію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Скорик Микола Леонідович.

СКОРИК М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Фракція «Опозиційна платформа – За життя». Шановна президіє! Шановні колеги! Шановні громадяни України! Насамперед я хотів би подякувати керівництву Верховної Ради за те, що вчора, коли ми вшановували пам'ять жертв трагічних подій лютого 2014 року в Києві, то керівництво Верховної Ради запропонувало вшанувати пам'ять усіх загиблих у тих подіях.

Я вважаю, що одним з головних досягнень нової влади є те, що вдалося знизити рівень громадського протистояння і взаємної ненависті. У всякому разі я відчуваю це у сесійній залі порівняно з попереднім скликанням. Як на мене, у чергову річницю цих подій настав час (мені дуже хотілося б, щоб на це вистачило політичної волі у керівництва держави) знизити градус громадянського протистояння і в цілому в суспільстві.

Що, я вважаю, для цього потрібно зробити? З урахуванням тієї кількості повідомлень у зарубіжних і вітчизняних засобах масової інформації про обставини подій на Майдані в лютому 2014 року і всі їх неоднозначності, як на мене, у парламентсько-президентській державі парламент мав би цим зацікавитися.

Я не раз говорив з цієї трибуни про необхідність створення комісії щодо розслідування подій 2 травня 2014 року в Одесі. Кожного разу, коли я виступав з цього приводу, то завжди підкреслював, що ми маємо зробити такі самі кроки і щодо подій на Майдані. Країна і весь світ мають дізнатися, що там відбувалося. Поки ми не покараємо, справді, винних у тих подіях, говорити про те, що ми можемо повернутися до правової держави, дуже й дуже важко.

У керівництва держави, як на мене, є такі наміри. У будь-якому разі вони їх продемонстрували на прикладі розслідування резонансного вбивства Павла Шеремета. Мені дуже хотілося б, щоб знову-таки вистачило політичної волі для того, щоб дати хід розслідуванню. Упевнений, що всі докази є в наших правоохоронних органах, і ми, справді, знайшли винних у цих трагічних подіях. Вважаю, що це, дійсно, об'єднало б суспільство і дало б новий поштовх для розвитку України, дало б меседж світовому співтовариству, що в Україні, справді, діє закон. Це було б великою справедливістю в чергову річницю цих трагічних подій.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається заступнику Голови Верховної Ради України Олені Костянтинівні Кондратюк.

КОНДРАТЮК О.К., заступник Голови Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, Дмитре Олександровичу. Шановні колеги, дороге товариство, ви знаєте, я не дуже зловживаю виступами у Верховній Раді з цієї трибуни, але сьогодні я хотіла б усе-таки виступити, тому що для мене як для громадянки, як для народної депутатки це світоглядні ідеологічні речі, що пов'язані з подіями 18-21 лютого 2014 року, які стали насправді вирішальними і трагічними епізодами Революції Гідності.

Ви знаєте, усі, хто був учасниками Майдану, мають свої спогади. Звичайно, це спогади про події, які відбулися біля Маріїнського парку, на вулиці Грушевського, у Кріпосному провулку, люди згадують про десятки вбитих, безліч поранених. Багато родин насправді втратили своїх рідних, близьких і найдорожчих у світі людей.

Особливо болить за наймолодших синів з Небесної Сотні: Назарія Войтовича, Устима Голоднюка, Дмитра Максимова, Романа Гурика, які загинули. Їм було всього від 17 до 20 років.

Пройшло шість років. Проте всі ми та найперше родини Героїв Небесної Сотні, на жаль, так і не отримали найголовнішого – відчуття справедливості. Справедливого і невідворотного покарання для виконавців та замовників злочинів проти Майдану, на які пішов режим Януковича.

У попередньої влади було вдосталь часу, щоб притягнути до відповідальності всіх причетних. Вона не впоралася з цим завданням, і це гірка правда. Ми також не дочекалися появи повноцінного меморіального музею-комплексу Майдану, який гідно вшанував би пам'ять героїв Майдану. Але це також уже й борг нинішньої влади перед Небесною Сотнею. Бо якби Майдан тоді не переміг, більшості присутніх не було б тут і у владних кабінетах.

Так, необхідно завершити розслідування всіх справ. Винуватці мають постати перед судом та в ході справедливого та неупередженого процесу притягнуті до відповідальності. Подальше зволікання в цьому питанні неприпустиме. Переконана, що не лише через можливий конфлікт інтересів, а навіть із моральної точки зору, з поваги до пам'яті Героїв Небесної Сотні та їхніх родин на керівній посаді ДБР не може працювати адвокат, який захищав Януковича. Це призначення насправді дискредитує владу та подальше розслідування справ Майдану, за що тепер відповідальний цей орган.

Я підтримую постанову і позачергове засідання – окреме засідання Верховної Ради України, на якому слід ухвалити спеціальну заяву щодо шостої річниці Революції Гідності та послухати звіт про поточний стан розслідування злочинів проти Майдану.

«Небо падає» – це останні слова 20-річного Устима Голоднюка. Я прошу все-таки вшанувати пам'ять Героїв Небесної Сотні і Революції Гідності хвилиною мовчання.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Пам'ятаймо про мирне небо, яке тримають Герої Небесної Сотні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, повертаємося до розгляду законопроекту [№ 2178-10](#). У нас залишилася поправка 483 народного депутата Крулька, вона не була проголосована перед закриттям вчорашнього вечірнього засідання. Комітетом вона була відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка 484. Мейдич. Не наполягає.

Поправка 485. Королевська.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Добрий день, шановні колеги! Ми сьогоднішній день розпочинаємо з продовження розгляду законопроекту, як розпродати Україну. Ми щойно чули тут такі цікаві виступи, нам цитували Конституцію, згадували Лінкольна, розповідали, як ви, «Слуги народу», увійдете в історію. Але вам дуже правильно тут парували, що не в історію ви увійдете, а ви в історію вляпаєтеся. Вляпати в цю історію ви хочете і всю нашу країну.

Тому «Опозиційна платформа – За життя» категорично виступає проти продажу української землі. Ми наполягаємо (300 разів ми вам уже сказали і ще 3 тисячі разів нагадаємо), що лише після проведення всеукраїнського референдуму можна ставити питання, який далі функціонуватиме ринок землі в Україні. Тому я наполягаю на голосуванні цієї поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Тарасович *(Шум у залі).* Шановні колеги, давайте... Я розумію *(У залі скандують: «Референдум! Референдум!»).* Шановні колеги, це за рахунок іншої поправки, я так розумію, наступної.

Микола Тарасович.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., *голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Пане Голово, звертаюся до вас із проханням через певне ушкодження ноги, якщо можна, сьогодні доповідати з місця, з вашого дозволу.

А щодо цієї поправки: комітетом відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думаю, заперечень немає. Немає заперечень?

Щодо поправки 485 Наталії Юрїївни. Ставлю на голосування поправку 485 Королевської. Не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Поправка 486. Леонов. Не наполягає.

Поправка 487. Бондарєв. Не наполягає (*Шум у залі*).

БОНДАРЄВ К.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Наполягає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, тоді давайте слідкувати. Дякую.

Увімкніть мікрофон Бондарєва.

БОНДАРЄВ К.А. Шановні друзі, шановний головуючий, я з цього моменту і до завершення розгляду цього законопроекту наполягаю на всіх своїх поправках. Хотів би висловлюватися з цього приводу. На жаль, хочу стверджувати, що сьогодні відбувається не дискусія, а суто технічне несприйняття думки опозиції.

Я, Бондарєв Костянтин Анатолійович, народний депутата України, фракція «Батьківщина», ще раз підтверджую, що сьогодні недоцільним є прийняття цього законопроекту. Те, що ми подавали поправки, це наше намагання якось зробити таким чином, щоб не ошукали людей і щоб країна не впала в кризу. Тому ми робили відповідні поправки до цього законопроекту. Я прошу поставити на голосування мою поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наполягаєте на голосуванні? Ставлю на голосування поправку 487 Бондарєва. Комітетом вона не була підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Поправка 488. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). «Опозиційна платформа – За життя». Шановний український народе, «Опозиційна платформа – За життя» послідовно виступає проти бруталного розпродажу землі, який запропонований діючою владою. Кожна наша поправка – це

такий собі блокпост захисту української землі, недопущення позбавлення українця його права на землю, а України майбутнього.

Шановний пане Голово, шановні народні депутати, до вас звертаються фермери Новоград-Волинського району Житомирщини. Цитую: «Ми виступаємо за винесення питання про відкриття ринку землі на всеукраїнський референдум. Без з'ясування думки громадян, власників паїв, орендарів, фермерів народні обранці, яких обрав народ захищати їх інтереси, не мають права розпродавати землю». Про це вам говорять люди. Почуйте фермерів, почуйте селян.

Моя поправка саме спрямована на виконання тих вимог, з якими до нас, народних депутатів, звертаються...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 488 Павленка. Вона не була підтримана комітетом. Прошу визначитися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 62.

Рішення не прийнято. Поправку відхилено.

Поправка 489. Гривко.

Поправка 490. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Наполягаю на цій поправці. Фракція «Батьківщина», Юлія Тимошенко, як і переважна більшість громадян України, виступають за щирі, справжню, українську децентралізацію, де об'єднані територіальні громади, люди володітимуть, розпоряджатимуться і зароблятимуть на українській землі. Ми наполягаємо виключити норми, які просувають нові латифундисти, що в межах об'єднаної територіальної громади, виявляється, можна мати у власності, як вони собі уявили, в одних руках 35 відсотків української сільськогосподарської землі. Це норма ганебна, вона антиукраїнська. «Батьківщина» наголошує: не дамо вам розтягнути нашу українську землю, тим більше в одні руки, тим більше латифундистам. Ми наполягаємо, що це антинародна норма. Має бути всеукраїнський референдум, і українці, кожна об'єднана територіальна громада вирішать...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 490 Наливайченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 80.

Рішення не прийнято.

Поправка 491. Тимофійчук. Не наполягає.

Наступна. Шол. Не будете наполягати? Дякую.

Поправка 493. Пузанов. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ПУЗАНОВ О.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуючий. Шановні колеги, я хочу звернутися до депутатів фракції «Слуга народу» і нагадати, що в назві вашої фракції є посилення на народ – народ України, який, як відомо за результатами соціологічних опитувань, не підтримує ідеї відкриття ринку землі сільськогосподарського призначення у той спосіб, який ви пропонуєте.

Люди не підтримують цієї ідеї, тому що суспільство не готове до цього, законодавча база не готова до цього. Люди не вірять у те, що суди можуть захистити їх права. Люди знають на прикладі приватизації промислових підприємств, чим завершуються такі дії, які вчиняються поспіхом, і щодо такого великого активу, яким є землі сільськогосподарського призначення. Це завершиться тим, що цей актив залишиться в руках декількох людей – олігархів, які далі використовуватимуть його відповідно до власного збагачення, а людям, народу України, нічого не залишиться. Я прошу підтримати мою поправку і захистити українську землю від концентрації в одних руках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександрє Геннадійовичу, наполягаєте на голосуванні?

Ставлю на голосування поправку 493 Пузанова. Комітет її відхилив. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 494. Мамка. Не наполягає, бачу. А, наполягаєте. Просто зразу було не видно.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Хочу все-таки звернутися до народних депутатів. Давайте працювати на своїх робочих місцях, а не блокувати виступаючих і вводити в оману головуючого.

Моя поправка полягає в тому, що в законопроекті вказані такі не абсолютні цифри, а відсоткові ставки. 35 відсотків у руках територіальної громади, фізичної особи. А звідки вони взялися? Чому 35, а не 15, 20? Тому що інвентаризація земель до цього часу не проведена.

Усі «Слуги народу» і представники виконавчої влади розказують про те, що вона десь є, але не в повному обсязі. То який сенс приймати зараз закон, якщо немає абсолютних цифр відсоткової ставки? Але моя поправка стосується, щоб усе-таки ставку з 35 відсотків зменшити до 15. Прошу поставити на голосування і підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обов'язково. Ставлю на голосування поправку 494 Мамки. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 80.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 496. Качний.

КАЧНИЙ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).
Колеги, давайте повернемося до того, скільки сьогодні коштує українська земля. Оцінка нашої землі, найкращої у світі за своїми якостями, у середньому 25 тисяч гривень. Якщо говорити про наших сусідів, то там близько 5 тисяч євро. Якщо говорити про Велику Британію – 32 тисячі, про Нідерланди – 73 тисячі. Скажіть, будь ласка, у таких умовах ми можемо розпродавати сьогодні нашу землю?

«Опозиційна платформа – За життя» виступає сьогодні категорично проти розпродажу землі. Насамперед переоцінка, потім, безумовно, треба порушити питання референдуму. Тому прошу поставити на голосування мою поправку, яка стосується абзацу першого частини другої статті 130 Земельного кодексу України. Тобто слова «однієї об'єднаної територіальної громади» замінити словами «в межах органу місцевого самоврядування».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 496 Качного. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 497. Качний.

КАЧНИЙ О.С. Колеги, повертаємося до того, про що ми говорили з самого початку. За результатами соціологічних опитувань, уся країна сьогодні говорить про те, що ми проти продажу землі. «Слуги народу» бояться подивитися в очі всім тим, хто сьогодні виходить на вулицю, хто стоїть на майдані перед Верховною Радою. Ми повертаємо вас усіх до здорового глузду і просимо почути те, що говорить сьогодні український народ.

Шановні колеги, поправка 497 Качного передбачає в абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри та слова «35 відсотків» замінити на цифри та слова «1200 гектарів». Прошу проголосувати і дати відповідь керівника аграрного комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Сталіноленовичу.

Але скажіть, насправді бувають трохи схожі поправки, так? Можемо ставити на голосування? Дякую.

Поправка 497. Ставлю її на голосування. Прошу визначатися та голосувати (*Шум у залі*).

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 498. Качний.

КАЧНИЙ О.С. Колеги, ми прийняли бюджет, який не виконується практично на 25 відсотків. Якщо така тенденція буде продовжуватися, то до кінця року ми недоотримаємо 250 мільярдів гривень. Це більше того, скільки ви хочете отримати від ринку землі. Таку дірку ви хочете закрити всією нашою землею?

Шановні колеги, це дуже серйозне питання. Прошу всіх «слуг народу» повернутися обличчям до українського народу. Прошу проголосувати поправку 498. В абзаці другому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «Термін «близькі родичі чи члени сім'ї» вилучити.

Дякую за увагу і прошу проголосувати.

Комітет нічого не говорить нам у відповідь. Шановний голово, встаньте, будь ласка, вийдіть на трибуну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 498 Качного. Прошу підтримати та проголосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, я насправді переживаю. Тому що якщо після кожної вашої поправки, яка ставиться на голосування, лунатимуть слова «Референдум! Референдум!», то до кінця оголошення поправок ваша фракція може втратити голос. Просто турбуюсь.

Переходимо до наступної. Поправка 499. Тарута.

ТАРУТА С.О., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Насамперед щодо форми. Дуже важливе питання. Думаю, що воно потребує, щоб усе-таки був на трибуні представник комітету. Розумію, що пан Сольський захворів, нехай іде на лікарняний, і вийде заступник і відповідає. Тому що це таке питання, що потрібно дивитися в очі як депутатам, так і українському народу.

Щодо самої поправки. Вона стосується концентрації землі у власності однієї фізичної особи. Я пропоную, щоб було не більше 100 гектарів, тому що це економічно обґрунтована можливість для розвитку передусім малого і середнього бізнесу. За допомогою малого та середнього бізнесу ми зможемо підвищити ефективність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Сергію Олександровичу, з якої економіки ви взяли, що це економічно обґрунтовано – 100 гектарів? Позиція комітету – відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 499 Тарути. Вона комітетом відхилена, щойно було роз'яснено. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Поправка 500. Кальцев.

КАЛЬЦЕВ В.Ф., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, Дмитре Олександровичу, за надане слово. Ми вчора, на жаль, з паном Миколою не встигли завершити диспут щодо банків, які отримують право володіти землею два роки.

Пане Миколо, я прошу вас порадитися з правниками, тому що банки отримують актив, яким вони можуть розпоряджатися, і формально наприкінці строку два роки вони можуть здати цю землю під заставу іншому банку за міжбанківський кредит і за законом її позбудуться. Але ця земля не ввійде в обіг, вона потрапить до іншого банку, можливо, спорідненого. Тим самим ми відкриваємо можливість для...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наполягаєте на голосуванні? Ставлю поправку 500 на голосування. Вона комітетом відхилена (*Шум у залі*). Він уже відповідав. Просто дуже були схожі поправки, і позиція комітету навряд чи змінилася. Позиція комітету (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

Ні, шановні колеги, тоді ставлю на голосування. Вам нецікаво слухати відповідь, тоді – на голосування.

Поправка 500 Кальцева не підтримана комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 502. Тищенко.

Вибачте, поправка 501. Кальцев.

КАЛЬЦЕВ В.Ф. Дмитре Олександровичу, ми тут порадилися і зобов'язалися скандувати «Референдум! Референдум!» пізніше. Тому пан Микола нехай відповідь після мого виступу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, після виступу. Добре. Слухаємо вас.

КАЛЬЦЕВ В.Ф. Це дуже важлива проблема в цьому законопроекті. Бо якщо ми дамо можливість спекулянтам промишляти на цьому ринку, то, повірте мені, не до рук сільськогосподарських виробників, аграріїв малих і середніх або фермерів ця земля потрапить. Вона потрапить до рук латифундистів, банкірів, у яких найчастіше одні й ті самі обличчя. Тому це небезпечно для нашої держави і для цього ринку. Намагаюся отримати від пана Сольського...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Усе, так? Пане голово комітету, позиція комітету, будь ласка.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Пане Володимире, поправка була щодо іншого, вона відхилена. А щодо вашого питання, то чітко передбачено єдине, що банки можуть зробити із землею, яку вони отримали в порядку звернення стягнення на неї як на предмет застави, це продати через земельні торги. Інших юридичних дій щодо земельної ділянки вони вчиняти не можуть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 501 Кальцева. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 505. Дубіль.

ДУБІЛЬ В.О., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні колеги! Шановний народе України! Фракція «Батьківщина», наш лідер Юлія Тимошенко, як і 72 відсотки українців, в умовах війни категорично проти продажу української землі, проти цього законопроекту про продаж сільськогосподарської землі. Кожного дня мій молодший син Ілля підходить до мене і запитує: «Тату, невже продадуть нашу українську землю?». Просить мене виступити так, щоб не проголосували за це. Я пообіцяв, що звернуся до монобільшості, до кожного депутата, особливо хто приймав присягу вперше. Коли ви приймали присягу ви говорили: «Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет

і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут Українського народу.

Присягаю додержуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх співвітчизників».

Концентрація землі в одних руках і продаж іноземцям в умовах війни – це злочин. Прошу поставити поправку на підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 505 Дубеля. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято. Дякую.

Качура наполягає? Не наполягає.

Шановні колеги, далі в порівняльній таблиці технічна помилка, зазначена поправка 694 Німченка. Почекайте, ми її зараз можемо пройти? Ви наполягаєте, щоб пізніше вона була? Добре.

Наступна поправка 508 Батенка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Дякую, Дмитре Олександровичу. Колеги, від більшості стільки разів апелюють до скасування рабства і Лінкольна, як мантру називають цю паралель, я вважаю, що це певна маніпулятивна технологія, яка сьогодні застосовується більшістю.

Давайте задумаємося, друзі, скільки Америка йшла до скасування рабства, хоча б з цієї точки зору, пройшовши громадянську війну? А чи знає цей промовець, який апелює до Лінкольна, що ця поправка тринадцята, яка скасовує рабство, була ратифікована останнім американським штатом у 2013 році (це штат Міссісіпі), тобто від 1865 по 2013 рік Америка скасовувала рабство з точки зору законодавчих інституцій. Давайте не займатися маніпуляціями в цьому залі і не прив'язувати досвід Америки, яка хотіла і Гренландію купити.

Україна не продається. Прошу мою поправку поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 508 ставлю на голосування. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 78.

Рішення не прийнято.

Поправка 509. Дирдін. Не наполягає.

Поправка 510. Крулько. Не наполягає.

Поправка 511. Павленко. Не наполягає.

Поправка 512. Гнатенко (*Шум у залі*).

Вибачте, поправка 511. Павленко.

Ні, ні! Шановні колеги, з місця (*Шум у залі*). Шановні колеги, тоді час на переміщення будемо забирати з вашого часу. Це буде коректно? Тоді, будь ласка, з місця.

Юрію Олексійовичу, шановні колеги, тоді час буде починатися з того моменту, коли я надам вам слово. Юрію Олексійовичу, ні, вибачте. Ну, давайте ви тут будете вести (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

Тоді позиція комітету. Шановні колеги, після цього переходимо до голосування.

Після перерви тоді вийде Сольський на трибуну, якщо вам так це принципово. Добре. Дякую.

Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Поправка аналогічна. Позиція – відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позицію комітету... (*Шум у залі*).

Миколо Тарасовичу, будь ласка, вийдіть. Ні! Ваш час реалізований на поправку (*Шум у залі*). Ні! Позиція комітету. Миколо Тарасовичу, будь ласка (*Шум у залі*).

Позиція комітету щодо поправки Павленка (*Шум у залі*).

Ви маєте право звернутися. Ви обов'язково зможете це зробити, коли будете займати час інших народних депутатів. Тому давайте поважати всіх.

Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Поправка аналогічна до інших. Позиція – відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу визначатися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 64.

Шановні колеги, вибачте, ви про Регламент щойно згадували. Ваша поведінка зараз відповідає Регламенту? Ні, не відповідає. Думаю, що Михайло Миколайович як знавець Регламенту це підтвердить. Дякую.

Наступна поправка 409. Дирдін. Не наполягає.

Поправка 510. Крулько. Не наполягає.

Поправка 511. Павленко.

Ви знову пропускаєте. Вам так важливі ваші поправки, що ви їх навіть і не чуєте. Шановні колеги!

Поправка 511. Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний український народ! Шановний Голово! Шановні народні депутати! На жаль, продовжується розгляд цього брутального законопроекту із порушенням Регламенту. Це все дає нам підстави потім, у разі якщо він буде ухвалений, оскаржити його у Конституційному Суді і скасувати.

Крім того, хотів би наголосити, що зараз ми розглядаємо в парламенті потішний Звіт Кабінету Міністрів України. Так ось, з цього Звіту випливає, що нинішній Кабінет Міністрів неспроможний у цьому році ані навести лад у земельних питаннях, ані підготувати кадастр, ані оцінку, ані розмежування

землі, тобто все готується до продажу землі для транснаціональних компаній та іноземців. Саме цьому ми маємо протистояти.

Моя поправка спрямована на те, що лише після референдуму такий закон може набрати чинності. Наполягаю на голосуванні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обов'язково поставлю зараз на голосування. Юрію Олексійовичу, я хотів би вам нагадати, що ви відповідно до Регламенту, про який щойно згадали, повинні доповідати щодо суті поправки. Якщо ви виступатимете щодо інших питань, то думаю, це не буде відповідати Регламенту. Впевнений, що ви про це знаєте, і, на жаль, я буду вимушений припинити виступ. Думаю, що це буде і некоректно, і неправильно. Так? Дякую.

Ставлю на голосування поправку 511 Павленка. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначитися та голосувати (*Шум у залі*).

«За» – 66.

Сергію Миколайовичу, не поламайте книги, будь ласка. Так, це важлива річ. Не пошкодьте меблів Верховної Ради. Дякую вам, Сергію Миколайовичу.

На жаль, і ця поправка не підтримана.

Рухаємося далі. Поправка 512. Гнатенко.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуєчий, за можливість висловити свою думку. Поправка 512. В абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слово «однієї» виключити.

Я прошу дотримуватися такої думки, і більшість залу також мене підтримує, що грошей, які потрібно було витратити на придбання цих ділянок нашим фермерам, не вистачить на пально-мастильні, гербіцидні матеріали та посівний фонд, тобто брати кредити на придбання земельних ділянок у людей буде ні з чого. Отже, людина, яка візьме кредити, потрапить до боргової ями. Тому прошу підтримати мою поправку і проголосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 512 Гнатенка. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначитися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 513. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую за можливість доповісти і цю поправку. В абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова та цифри

«8 відсотків» замінити на слова та цифри «2500 гектарів». Це також важлива поправка. Прошу її підтримати і не відхиляти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 513 Гнатенка. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 62.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 514. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. У поправці 514 пропонується абзац третій частини другої статті 130 Земельного кодексу України викласти в такій редакції: «в межах території області або Автономної Республіки Крим не повинна перевищувати 3000 гектарів земель сільськогосподарського призначення для товарного сільськогосподарського виробництва або ведення фермерського господарства».

Це дуже важлива трактовка, прошу її також підтримати і проголосувати за неї. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Поправка 514 Гнатенка комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 515. Кабаченко. Немає.

Переходимо до поправок Пономарьова. Поправка 516.

ПОНОМАРЬОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 78, Запорізька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Ми маємо врахувати думку українського народу. Адже земля – це його національне багатство та унікальний об'єкт правових відносин.

Тому пропоную в абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «однієї області» замінити словами «одного регіону». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу України абзацом такого змісту: «Забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств, передачу у власність шляхом продажу до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму стосовно купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення».

Прошу ставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійовичу, ставимо на голосування, так?

Поправка 516. Пономарьов. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 517 Олександра Сергійовича.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Ми повинні сприяти рівноправному володінню землею всіма громадянами України. Наша фракція виступає за проведення всеукраїнського референдуму щодо ринку землі. Пропоную в абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «однієї області» замінити словами «одного регіону». Також доповнити словами «...встановлення результатів Всеукраїнського референдуму стосовно купівлі-продажу земель...».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 517 Пономарьова. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 518. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»)*. Дмитре Олександровичу, я дуже просив би вас, як ви закликаєте дотримуватися Регламенту (у цих поправках є чотири правові визначення стосовно інвентаризації, непродажу та ще два інші) відповідно до частини шостої статті 45 Регламенту поставити кожну конкретну правову позицію як юридичну на голосування. Я її підтримую.

А стосовно того, хто там любить Лінкольна, я просив би згадати Рузвельта за часів Великої депресії, коли люди стали в чергу, де стоїть пам'ятник, за шматком хліба, і тоді вони вирішили, що землю не потрібно продавати. Почитайте історію.

Прошу проголосувати. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василю Івановичу, ви просто щодо поправки нічого не сказали.

Поправку 518 ставлю на голосування. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 520. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Наша фракція «Опозиційна платформа – За життя» наполягає на тому, що без проведення референдуму з питань продажу землі не можна приймати Земельний кодекс. Якщо влада буде продовжувати ігнорувати думки селян щодо земельного питання, ми отримаємо значні соціальні заворушення.

В історії України земельне питання одне з найболючіших і соціально вразливих. Такі реформи без дозволу українського народу проводити просто небезпечно. Тому пропоную статтю 130 Земельного кодексу України доповнити абзацом такого змісту: «Не допускається до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму стосовно купівлі-продажу земель...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю поправку 520 на голосування. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 521. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Ще раз дякую, Дмитре Олександровичу. За всіма діями влади ми бачимо, що жодна поправка, яка спрямована на захист інтересів малого та середнього фермерства, не проходить. Ані профільний комітет, ані парламентську більшість, мабуть, не цікавить думка наших виборців.

Я вимагаю підтримати поправки щодо встановлення обмежень на придбання земельних ділянок, а також зміну цільового призначення земельних ділянок для сільськогосподарського призначення до проведення референдуму.

Пропоную доповнити статтю 130 Земельного кодексу новим абзацом такого змісту: «Угоди, які були укладені під час дії заборони на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму стосовно купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю цю поправку на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 524. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Шановні колеги, чому ми так проти того, щоб до прийняття кодексу провести повну інвентаризацію земель? А чого ми боїмося? На селі люди і без нас дуже добре знають, хто як обробляє землю, хто нею користується та на яких умовах. Спочатку треба провести інвентаризацію, а потім уже умовні відсотки встановлювати.

Пропоную: «в абзаці першому частини другої Земельного кодексу України цифри та слова «8 відсотків» замінити на цифри та слова «3500 гектарів».

Звертаю також вашу увагу, що фракція послідовно виступає проти відкриття ринку землі без згоди на це українського народу. Прошу поставити поправку на голосування. Ще раз дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю поправку на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 526. Мороз.

МОРОЗ В.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 59, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Добрий день, шановні колеги, український народе! Хочу сказати про те, що вчора так і не почули від пана Сольського того, що хотіли почути. Тому всі фермери і люди, які мають паї, бажають приїхати сьогодні в аграрний комітет, особливо до пана Сольського, і будуть питати в нього. Так що вони готуються до цього приїзду, і думаю, вам також треба підготуватися до цього.

В абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифру «8» замінити на цифру «5». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу... (Шум у залі). Кажуть, що пропустили тут поправки. Дмитре Олександровичу, давайте ще повернемося, напевно, до поправок колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ви свої завершіть, а потім повернемося.

МОРОЗ В.В. Мені не дають просто говорити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 526 Мороза. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Повертаємось... Так, тут були важливі поправки Пономарьова. Поправка 522. Будь ласка, Олександрє Сергійовичу.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Прошу вибачення. Поправка 523. За поправку 522 ми вже проголосували з вами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, поправка 523. Вони просто всі значущі.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Ще раз хочу зафіксувати. Мешканці мого округу (Бердянський, Чернігівський, Більмацький та Розівський регіони) як представники малих та середніх фермерських господарств, так і власники земельних паїв просили передати присутнім народним депутатам, що, на їхню думку, відкриття ринку землі у такий важливий для країни час призведе до загибелі сільського

господарства України. Вони зібрали тисячі підписів з проханням їх почути. Тому у відповідь на їхнє звернення пропоную статтю 130 Земельного кодексу, і далі за текстом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 523 Пономарьова. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 525 Пономарьова.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую, Дмитре Олександровичу, але поправка 524...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, кажу для стенограми: поправка 524 була точно. Можете потім перевірити. Поправка 525.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Добре. Я ще раз наголошую, що територіальні громади повинні бути активними учасниками впровадження ринку землі сільськогосподарського призначення. Адже земля – це не лише фінансовий ресурс для вирішення питань місцевого значення, а й основа для їх розвитку. Цей кодекс писали без їх участі.

Тому наша фракція наполягає на проведенні референдуму. Прошу колег підтримати всі наші поправки.

Це може видатися смішним, але ми готові це повторювати стільки разів, скільки потрібно, щоб усі почули голос народу, який нас обирає. Наполягаю на голосуванні наступної...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якої поправки, підкажіть номер? А який номер, я просто заблукав по тексту.

А, поправка 525. Ставлю поправку 525 Пономарьова. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 527. Мороз.

МОРОЗ В.В. Тут колега із фракції «Слуга народу» казав, що люди мають квартири, які вони хотіли б продати, він порівнював це із землею. То я хочу сказати про те, що люди, які сьогодні мають ці квартири на лінії розмежування, тобто свої паї та пайове майно, коли ті будуть ними розпоряджатися, продавати і гуляти, отримавши надприбутки, будуть бомжувати і дивитися, як веселяться ті люди зі «Слуг народу», які цю землю продали.

В абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифру «8» замінити на цифру «5». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу

України абзацом в такій редакції: «Угоди (у тому числі довіреності), укладені до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму щодо...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 527 Мороза. Прошу визначатися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 59.

Рішення не прийнято. Дякую.

Шановні колеги, я не коментую, просто зробити ремарку про те, що з кожною поправкою бажаючих підтримувати референдум серед вас по голосах стає менше. Дякую.

Поправка 528. Мороз.

МОРОЗ В.В. Думаю, що ми всі за референдум, усі за народовладдя, і народу потрібно визначитися, чи потрібно сьогодні продавати нашу землю.

В абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифру «8» замінити на цифру «5». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу України абзацом в такій редакції: «Якщо за результатами Всеукраїнського референдуму не буде схвалено рішення про вільний продаж та купівлю земель сільськогосподарського призначення, то дія заборони на купівлю та продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв) у частині їх купівлі-продажу та іншим способом відчуження, а так само в частині передачі прав на відчуження цих земельних ділянок та земельних часток (паїв) на майбутнє зберігається до 01 січня 2030 року».

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 528 комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 529. Мороз.

МОРОЗ В.В. Фракція «Опозиційна платформа – За життя» проти продажу землі. Тому я прошу підтримати поправку 529, в якій пропонується до абзацу третього частини другої статті 130 Земельного кодексу України включити речення: «Дія абзацу третього частини другої набирає чинності після проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму щодо вільного продажу та купівлі земель сільськогосподарського призначення».

Я ще раз повторюю, що нам потрібен референдум, нам треба, щоб народ визначився. Особливо нам треба говорити про те, щоб спершу закінчити війну, а потім повертатися до питання землі. Ніхто землю під час війни не продає, її обороняють.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 529 Мороза. Вона комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 530. Мороз.

МОРОЗ В.В. Дякую, шановний головуючий. Сьогодні з самого ранку, перед тим як я прийшов до Верховної Ради, мій телефон був червоний від дзвінків людей, які проживають на лінії розмежування. Вони телефонували і говорили, а що вони можуть зробити, чим допомогти у тому, щоб їхню землю не продавали, тому що не лише кров, а ще й сльози матерів на лінії розмежування. Вони сьогодні не тільки не можуть відновити своє житло, а й отримати кошти за свої паї.

Тому абзац дванадцятий підпункту першого пункту першого розділу I викласти в такій редакції: «Не повинна перевищувати 50 тисяч гектарів земель сільськогосподарського призначення України».

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна запитання? Ми зараз про поправку 530 говоримо, там трохи інше написано... Ні, ну, як це хай буде, це ж важливо, люди зараз голосуватимуть. А, переплутали. Ні, у поправці 530 йдеться трохи про інше: «в межах однієї області або Автономної Республіки Крим не повинна перевищувати 3 тисяч гектарів». Ми ж за цю поправку зараз, так?

Ставлю поправку 530 Мороза на голосування.

Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 531. Кулініч.

Поправка 532. Халімон.

Поправка 537. Штепа.

Поправка 538. Остапенко.

Поправка 539. Королевська.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги, «Опозиційна платформа – За життя» виступає категорично проти розпродажу української землі. Ми наполягаємо на тому, щоб провести всеукраїнський референдум, тому що запропонована владою модель не дозволяє уникнути концентрації земель, ресурсів та монополізації на земельному ринку. Продаж землі породить нових магнатів-олігархів, породить нових іноземних спекулянтів. Не можна допустити монополії на землю, а саме до цього веде сьогодні ваша влада. Земля належить українському народу і єдиним власником української землі є український народ. Жоден Президент, парламент не має права без народу запускати продаж землі.

Український громадянин має право голосу, має право брати участь у референдумі. Наполягаю на голосуванні цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 539 Королевської. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 540. Бондарєв.

БОНДАРЄВ К.А. Шановні друзі, вкотре повторюю, що, на жаль, у цьому залі відбувається не дискусія, а технічне несприйняття думки опозиції. Спочатку ми не чули позиції комітету. Потім, коли вже почали активно діяти деякі депутати, з'явився голова комітету, але все-таки в'яла позиція комітету, яка не пояснює українському народу, чому земля повинна стати товаром. І ще буде продаватися та земля з кістками українців, які полягли в боротьбі за суверенність держави Україна, за цю саму землю.

Я запропонував поправку, яка стосується того, чому саме 8 відсотків у якомусь регіоні повинні належати одній людині. Чи буде та людина українцем? Чи ви вирішили вже все продати, не лише «Укрзалізницю», «Укрпошту», землю? Що ще? Ви українців вирішили...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 540. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 541. Мазурашу. Не наполягає.

Поправка 543. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Я наполягаю на цій поправці. Фракція «Батьківщина» по всій країні провела і продовжує проводити прийом громадян. Ми чітко розуміємо стурбованість людей, чому вони проти цього законопроекту. громадяни України називають цей проект закону «законопроект олігархів». Не задурюйте людям голови. В кожній області зараз дивляться трансляцію цієї Верховної Ради. Ви як влада розкажіть, скільки громадян України за чинним Земельним кодексом отримали земельних ділянок у кожній області? Наведіть цю статистику! Не наводите. А я скажу чому. Тому що виписали 35 відсотків у межах об'єднаної територіальної громади в одні руки, в області – 8 відсотків і таке інше. Виписана олігархічна вертикаль на українській землі. Тому ми категорично проти цього законопроекту, як і проти такої концентрації землі в одних руках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Наливайченка. Поправка 543 не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка 544. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги! Ця поправка стосується обмеження можливості для надмірної концентрації земель сільськогосподарського призначення в однієї особи. Вона передбачає, що особа не може володіти землею сільськогосподарського призначення в межах однієї області більше ніж 1 відсоток земель сільськогосподарського призначення такої області або Автономної Республіки Крим.

Шановні колеги від монобільшості, від партії «Слуга народу», якщо ви вже не хочете спитати в народу України – єдиного законного власника цієї землі дозволу на відкриття цього ринку, якщо ви не хочете проведення референдуму, підтримайте хоча б обмеження можливості для великих агрохолдингів з іноземним капіталом, олігархів скуповувати цю землю і відповідно робити людей бідними, забирати в них можливість для того, аби на цій землі працювати.

Прошу підтримати мою поправку і поставити її на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 544 Пузанова. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 545. Мамка.

МАМКА Г.М. Шановні народні депутати, знову звертаю вашу увагу на те, що в законопроекті відображені відсоткові ставки. Але відсотки можна рахувати після того, як ми бачимо на аркуші паперу чи в електронній базі результати проведення інвентаризації, результати кадастрів і всього іншого, виправлення помилок, де буде відображено не накладки однієї землі або одних точок на інші, а реальна картина з реальними цифрами. Після цього можна говорити про відсотки.

Насправді 8 відсотків в одні руки на межі області – це дуже багато, і моя поправка каже про те, що її треба зменшити до 5 відсотків. Але це ми бачимо в законопроекті, який пройшов перше читання, а в другому читанні поправки комітету, які ще не озвучувалися, на мою думку, що вони переробили ці відсоткові ставки.

Прошу підтримати мою поправку щодо зменшення відсоткової ставки з 8 до 5 відсотків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 545 Мамки комітетом не... Позиція комітету, якщо можна, коротко.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановні колеги, 5 відсотків щодо деяких областей... У нас є області понад 1 мільйон гектарів ріллі. Це означає значно більше, ніж у запропонованій комітетській редакції, тому поправка відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за позицію.

Поправка 545 Мамки. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 547. Качний.

КАЧНИЙ О.С. Шановні колеги, складається ситуація (ми, «Опозиційна платформа – За життя», підкреслювали вже не раз), коли керівник комітету Микола Тарасович Сольський має конфлікт інтересів. Фракція «Батьківщина» зверталася до НАБУ з цього приводу. Не знаю, отримали вони відповідь чи ні. Ми сьогодні бачимо, як члени аграрного комітету відносяться до аграрного бізнесу. Це також конфлікт інтересів.

На жаль, сьогодні жодної реакції від силових структур, від прокуратури, від Національного агентства з питань запобігання корупції ми не бачимо. Тому ми вимушені працювати з тими, кого нам дають «Слуги народу». Ми бачимо, що ніхто не хоче чути українського народу, а український народ каже, що більше 70 відсотків проти продажу землі, а ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, тут знову поправку не почули. Якщо можна, дотримуйтеся Регламенту і йдіть по процедурі. Тому що тут насправді важлива позиція – змінити «область» на «регіон». Це ключова позиція для закону. Можемо голосувати, так? Дякую.

Поправка 547 Качного. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 548 Качного. Однак ще раз звертаюся, Олександр Сталіноленовичу, якщо можна, по процедурі поправки.

КАЧНИЙ О.С. У рамках територіально-адміністративної реформи ми говорили про регіон і область, а тепер ми говоримо про поправку 548. В абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри та слова «8 відсотків» замінити на цифри та слова «3200 гектарів».

Шановні колеги, це дуже важливо, щоб ми зрозуміли, які поправки не подавала б сьогодні опозиція чи ми, «Слуги народу» нас не хочуть чути. На жаль, ми нині єдина фракція, яка підкреслює, що без референдуму ми не маємо права приймати такі важливі рішення. Я звертаюся до всіх народних депутатів підтримати нас у цьому питанні.

Прошу відповісти на запитання. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 548 Качного. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 549. Качний.

КАЧНИЙ О.С. Шановні колеги, ми тут чули, що депутати від фракції «Слуга народу» пропонують нам велике свято – відкриття ринку. А ті, які говорили про це свято і зверталися до своїх родичів, які живуть в окремих регіонах, наприклад, у Харківській області, і казали про те, що бабуся дуже хоче продати землю... А коли приїхали туди журналісти, то почули, що ця бабуся говорить про єдине: що ми будемо робити тут, у Харківській області, без землі?

Тому, шановні друзі, це саме яскравий приклад того, наскільки сьогодні чесно відповідають наші депутати тим обіцянкам, які вони давали своїм виборцям.

Прошу поставити поправку 549 на голосування, якою пропонується в абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри та слово «0,5 відсотків» замінити на цифри та слово «5000 гектарів».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 549 Качного. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 550. Качний. Але по поправці, якщо можна, Олександр Сталіноленовичу. Тому що про бабусь у поправках не йдеться.

КАЧНИЙ О.С. Різні бабусі є. І в Кіровоградській області є, там ледве собаку залишили.

Шановні колеги, у нас сьогодні, дійсно, відбувається така ситуація, за якої 250 депутатів вирішують питання всієї нашої держави, усього українського народу. Ми ще раз звертаємося до вас, шановні друзі: пройде час і вам буде соромно дивитися в очі всім нашим виборцям. На жаль, ви не чуєте того, що говорить «Опозиційна платформа – За життя», фракція «Батьківщина» та інші партії, які чують, що хоче сьогодні бачити і чути наш український народ.

Тому я звертаюся до вас ще раз. Прошу звернути увагу, що референдум – це єдина можливість почути і вирішити це питання без конфлікту, без проблем, а ви чомусь не хочете цього робити. Тому я ще...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 550 Качного ставлю на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 551.

КАЧНИЙ О.С. Колеги, хочу звернути вашу увагу, що в Декларації про державний суверенітет України (це єдина декларація, яка була прийнята на референдумі) говориться про те, що українська земля є власністю її народу, матеріальною основою нашого суверенітету. Якщо буде продана наша земля, ми практично продаємо свій суверенітет. На жаль, останнім часом Україна практично не має можливості говорити про те, що вона є незалежною державою. Наша незалежність диктується саме тими головними критеріями народовладдя, про які ви говорили у своїй програмі. На жаль, ви сьогодні боїтеся виконати свою програму і прийняти закон про референдум, на якому ми могли б сьогодні вирішити це питання без конфлікту і без всяких проблем.

Тому у своїй поправці 551 пропоную після абзацу четвертого частини...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 551. Ставлю її на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 552. Кальцев.

КАЛЬЦЕВ В.Ф. Дякую, Дмитре Олександровичу. Поправка 552. У абзаці третьому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифру та слово «8 відсотків» замінити на цифри та слово «2000 гектарів». Це суть поправки. Але я хотів би продовжити дискусію з паном Миколою, тому що він уже заскучав на трибуні.

Пане Миколо, з точки зору пропозицій. Я повертаюся до теми банків. Справді, зі слів правників, є таке місце, де можливо організувати схеми, утримувати землю більше ніж два роки різними схемами. Ми знаємо, що в нас є багато майстрів, які в дуже короткий термін зможуть це організувати. Тому, мабуть, я запропонував би, поки є можливість, щось змінити в цьому законопроекті. Можливо, буде правильніше змінити термін два роки на шість місяців. Тому що банку, дійсно, достатньо шести місяців для того, щоб...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 552. Ставлю її на голосування.

Позиція комітету, Миколо Тарасовичу.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. У вас поправка по іншій...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не ця поправка. Щодо поправки скажіть, будь ласка, позицію.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Поправку відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, поправка ж іншого стосувалася. Ваше запитання було зовсім не по поправці 552.

Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 552 Кальцева. Вона не підтримана комітетом, про що ми щойно почули обґрунтовану відповідь. Прошу визначитися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 553. Кальцев.

КАЛЬЦЕВ В.Ф. Поправка 553. Абзац четвертий частини другої статті 130 Земельного кодексу України викласти в такій редакції: «в межах території України не повинна перевищувати 6000 гектарів земель сільськогосподарського призначення».

Але, Дмитре Олександровичу, парламент – це ж місце для дискусій. Я пропоную реальну пропозицію, обґрунтувавши її. Тому хотів би почути від пана Миколи коротку відповідь, нічого там такого немає, це не затримає дискусію. Вважаю, що ми можемо ще щось змінити в цьому законопроекті. Тому, мабуть, правильно такі пропозиції обговорювати і дискутувати в залі. Можливо, це допоможе зробити цей законопроект ефективнішим.

Тому я просив би пана Миколу звернути увагу на пропозицію, можливо, обмеживши термін перебування землі в банках на шість місяців, це буде ефективніше. Ми зможемо прибрати з того ринку землі спекулянтів і заперечити різні схеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Думаю, що якщо ви запрошуєте пана Сольського, він точно не відмовиться. Але якщо за Регламентом, то треба все-таки по поправці. Тому що ми не зможемо повпливати, це місце для дискусії, проте важливо рухатися також за Регламентом, ви ж мені про це зазначаєте.

Поправка 553 Кальцева. Прошу визначитися та голосувати.

(*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 554. Тарута.

ТАРУТА С.О. Моя поправка стосується обмеження землі в рамках фермерського господарства. Але я хотів би зараз відповісти на попереднє запитання, тому що, на жаль, часу дуже мало, і ми не отримали належного обґрунтування в комітетах.

Хочу сказати, що я з семи років працюю на землі, відпрацював 30 років. Тому зі свого досвіду знаю, яка найкраща модель. Більше того, коли три роки тому готували доктринальне бачення розвитку України до 2030 року, то в аграрному секторі у 2030 році ВВП становитиме 100 мільярдів доларів. Це втричі більше, ніж є зараз. Є чітке обґрунтування, однак його ніхто не хоче дивитися

і з приводу цього не хоче спілкуватися. Тоді була б чітка відповідь, які ми маємо ризики і до чого вони призведуть.

Тому, пане Сольський, я від вас, крім того...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Олексійовичу. Позиція комітету, якщо можна, розгорнуто.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Сергію Олексійовичу, не лише ви, а багато хто працював на землі. Думаю, як ви працювали на землі, коли звернулися до попередньої поправки до 100 гектарів. Ви ж знаєте, що питання насправді не в моделі. Для чогось це багато землі, наприклад, для ягідника, а для чогось дуже мало, наприклад, для зернових. А ви, думаю, працювали саме у сфері зернових. Середні норми до 100 гектарів у Європі у більшості випадків дотовані, середній розмір на зернових значно більший, у тому числі в Європі, я не кажу про Сполучені Штати Америки. Ринок сам визначатиме, чим йому займатися. Усе, що нам треба, це відновити право людей розпоряджатися землею.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергію Олексійовичу, оскільки зараз перерва, голосувати за поправку будемо вже після перерви.

Оголошується перерва до 12 години 30 хвилин. Будь ласка, не запізнуйтеся.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Повертаємося до роботи.

Шановні колеги, приступаємо до голосування за поправку 554 народного депутата Тарути. Прошу визначитися та проголосувати.

«За» – 24.

Рішення не прийнято.

Поправка 555. Тарута.

ТАРУТА С.О. Покажіть по фракціях. Скільки ж людей було тут, у залі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уже наступне питання. Сергію Олексійовичу, вам наступна поправка не важлива?

ТАРУТА С.О. Важлива. Я ж хотів побачити голосування по фракціях. Добре.

Наступна поправка також стосується обмеження кількості землі з урахуванням пов'язаних осіб у межах територіальної громади.

Я хочу завершити спілкування з приводу питання, яке стосувалося, чому 100 гектарів. 100 гектарів, 500 гектарів і з пов'язаними особами в межах територіальної громади 4 тисячі 300. Я повертаюся до стратегії, як Україні досягти до 2030 року 100 мільярдів доларів у аграрному секторі. Чому там застосовується 100 гектарів? Тому що ми саме розробляли, що до 2030 року сформуємо клас кооперативів, де буде 1 мільйон чинних кооперативів, 400 тисяч фермерських господарств. І ті, які будуть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 555 Тарути комітетом не була підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 34.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Тищенко щодо своїх поправок не наполягає.

Поправка 558. Дубіль. Немає. Є? Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ДУБІЛЬ В.О. Шановні колеги! Шановний український народ! Наш лідер Юлія Тимошенко і фракція «Батьківщина», і 72 відсотки людей виступають проти прийняття в умовах війни цього законопроекту про продаж української землі.

Я хочу звернути увагу на те, щоб ми всі разом дослухалися до наших середніх та малих фермерів, завдяки яким сьогодні зберігається українське село, створюються робочі місця та підтримується інфраструктура. Великим агрохолдингам потрібно лише одне – отримати великі прибутки з наших родючих земель. А завдяки фермерам, якщо ми будемо їх підтримувати, то збережемо дитячі садки, школи, фельдшерсько-акушерські пункти, бібліотеки.

У моїй поправці пропонувалося, що в одні руки в межах 500 гектарів, і не більше, тим паче що економічно обґрунтовано взагалі 300. Є приклад Польщі, Угорщини. Прошу поставити поправку на підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю поправку 558 Дубіль на голосування. Комітетом вона була відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 559. Кунаєв.

Поправка 562. Дубіль.

ДУБІЛЬ В.О. Шановні колеги! Шановний український народ! Наш лідер Юлія Тимошенко і фракція «Батьківщина», і 72 відсотки людей в умовах війни, коли наші солдати захищають нашу землю, виступаємо категорично проти прийняття цього законопроекту про продаж української землі. Без двох аспектів. Це те, що ви, монобільшість, обіцяли людям на виборах у вашій передвиборній

програмі. Насамперед це проведення всеукраїнського референдуму, і лише після дозволу українського народу ми можемо розглядати цей законопроект. Тому я прошу дослухатися до народу України, до нашої Конституції, у якій зазначено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Прошу поставити поправку на підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 562 Дубеля. Вона комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Поправка 563. Тарасе Івановичу, не наполягаєте?

БАТЕНКО Т.І. Шановні колеги, логіка наших поправок полягає в тому, що ми хочемо законодавчо обмежити і захистити інтереси країни і невеликих українських фермерських господарств. На рівні ОТГ ми пропонуємо обмежити 75 гектарами, на рівні області й Автономної Республіки Крим у власності громадян, юридичних осіб залишити 150 гектарів. А в наступній моїй поправці (я вже потім не буду брати слово) передбачено законодавчо обмежити 300 гектарами в межах всієї країни у власності громадян та юридичних осіб.

Прошу таку логіку прокоментувати голову комітету і поставити потім поправку 563 на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Логіки в цій поправці, як на мене, немає, тому що самі фермери виступають проти норми 150 гектарів. На 60 відсотках земель, які обробляють фермери, орендованих земель значно більше. Поправка відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 563 Батенка. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 564. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую, шановний головуючий. Поправка 564. Прошу в абзаці четвертому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова та цифри «0,5 відсотка» замінити на слова та цифру «5 тисяч гектарів».

Сьогодні всі кажуть про референдум, і в народі кажуть: можливо, провести референдум, щоб провести референдум щодо продажу землі? Тобто референдум на референдум. Можливо, і варто це питання порушити в народі.

Дякую. Будь ласка, голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 564 Гнатенка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Покажіть, будь ласка по фракціях та групах.

Навіть ваші колеги не всі підтримують цю ініціативу. Яюсь і щодо скандування в залі про референдум напруження спало. Думаю, повинна ж бути якась дисципліна.

Поправка 565. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую за можливість висловитися. Цією поправкою пропоную: «в абзаці четвертому частини другої статті 130 Земельного кодексу України після слова «призначення» додати слова «в межах території».

Це також важлива поправка. Прошу поставити на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 565 Гнатенка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 566. Бондарев.

БОНДАРЄВ К.А. Фракція «Батьківщина». Ще раз підтверджую, що «Батьківщина» проти перетворення землі в товар, і продаж української землі не на часі під час воєнних дій.

Я вніс поправку, яка стосується того, щоб абзац четвертий частини другої статті 130 Земельного кодексу, у якому зазначається про те, що сукупна площа ділянок у власності однієї особи не повинна перевищувати 0,5 відсотка земель сільськогосподарського призначення України, а це 214 тисяч гектарів в одні руки, виключити. Я хочу сказати, що це повернення кріпацтва в Україну, якщо ми вводимо, що сукупна власність може бути 500 гектарів, банки та іноземці можуть бути власниками. Я вносив поправку – 300 гектарів максимум, її, на жаль, не проголосували. Ви повертаєте кріпацтво в Україну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 566 Бондарєва. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 567. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Поправка 567. Прошу абзац четвертий частини другої статті 130 Земельного кодексу України викласти таким чином, що у межах

території України не повинна перевищувати 5550 гектарів земель сільськогосподарського призначення для товарного сільськогосподарського виробництва або ведення фермерського господарства. Прошу поставити на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 567 Гнатенка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправка 568. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Моя поправка стосується абзацу третього частини другої статті 130 Земельного кодексу України, яка, власне, сьогодні багато в чому підтримується людьми. У ці хвилини у Северодонецьку збираються фермери і аграрії Луганщини з вимогою не допустити прийняття такого закону.

Дозволю собі процитувати: «Ми, аграрії Луганщини, які одні з перших у тому буремному 2014 році надали допомогу Збройним Силам України, організували харчування, ремонтували вщент зруйновану техніку, одягали хлопців, але сьогодні все забуто. Сьогодні багато з нас сіють і збирають під кулями, бо мають велику відповідальність перед своїми людьми, перед своєю країною. Ми бачимо порушення конституційних норм. Виконайте конституційну норму, запитайте у людей» – вимагають фермери, аграрії Луганщини. Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 568 Павленка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 569. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Власне, моя поправка стосується необхідності запровадження такого закону лише після всеукраїнського референдуму. Саме з такою вимогою сьогодні звертаються до вас люди під стінами Луганської ОДА. Це Любов Полякова, Ніна Недоля, Олена Ляскевич, Ірина Корлякова, Олександр Сліпець, Володимир Галушко, Оксана Коник, Сергій Ходов, Ігор Литвин, Олександр Жувака, Сергій Паюнов, Світлана Шевцова та сотні інших жителів, які кожного дня переживають війну.

Не ухвалюйте закону без урахування їхньої точки зору. Не ухвалюйте закону, ігноруючи думку місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громад, запитайте у людей, і лише після цього починайте розгляд земельного питання, яке стосується кожного громадянина нашої держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 569 Павленка. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися і голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 570. Павленко.

Юрію Олексійовичу, усе-таки кажіть щодо поправки, тому що ви регіони називаєте, а в поправці їх немає. Якщо можна, дотримуватися Регламенту. Дякую.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Я прошу почати спочатку, бо ви забрали в мене 10 секунд, пане Голово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Додайте 5 секунд.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановні народні депутати! Шановний український народ! Ця поправка так само стосується необхідності проведення референдуму і відповідних змін до статті 130 Земельного кодексу України. Зараз до мене звертаються представники аграріїв, фермери Ружинського, Андрушівського, Попільнянського районів Житомирської області. Як бачимо, сьогодні проти такого закону об'єдналася вся Україна: Луганщина, Житомирщина, Львівщина, Кіровоградщина, Полтавщина. Усі вимагають референдуму.

Тому прошу зняти з розгляду цей законопроект, оголосити референдум, і лише після цього перейти до вирішення земельного питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 570 Павленка не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

(У залі скандують: «Референдум! Референдум!»).

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 571. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Цією поправкою так само вносяться зміни до статті 130 Земельного кодексу України і пропонується, що набрання чинності таким законом відбувається після встановлення результатів всеукраїнського референдуму. Ми вкотре наголошуємо, що для вирішення цього питання необхідно почути думку людей. Бо переважна більшість сьогодні проти. Держава, а це підтверджує так званий звіт Кабінету Міністрів, не готова в цьому році до запровадження ринку землі.

Тому ми вимагаємо, нехай спочатку Кабінет Міністрів покаже свою здатність навести лад у земельному питанні: провести необхідну інвентаризацію, створити земельний кадастр, присвоїти кожній земельній ділянці кадастровий

номер, бо є тисячі звернень, що таких номерів немає і є просто непорядок у цих питаннях. Лише після цього перейти до розгляду питання, бо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 571 Павленка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 572. Мороз.

МОРОЗ В.В. Дякую, шановний головуючий. Фракція «Опозиційна платформа – За життя» проти продажу землі. Я прошу підтримати поправку 572, у якій пропонується, що до абзацу четвертого частини другої статті 130 Земельного кодексу України включити речення: «Дія абзацу четвертого частини другої набирає чинності після проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму щодо вільного продажу та купівлі земель сільськогосподарського призначення». Я прошу проголосувати і підтримати.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 572 народного депутата Мороза. Комітет її пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 573. Народний депутат Мороз.

МОРОЗ В.В. Дякую. Ще раз повторюю, що «Опозиційна платформа – За життя» категорично проти продажу землі. Єдиним джерелом влади в державі є народ. Як можна приймати це ганебне рішення щодо продажу землі в обхід референдуму? Я прошу підтримати поправку 573, якою пропонується норма «не повинна перевищити 5 тисяч гектарів у межах держави».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 573 народного депутата Мороза. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 574. Народний депутат Мороз.

МОРОЗ В.В. Шановний головуючий, моя поправка містить декілька частин, кожна з яких має власне правове значення. Тому відповідно до частини шостої статті 45 Регламенту прошу прийняти процедурне рішення про розгляд і голосування кожної частини окремо.

В абзаці четвертому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри «0,5» змінити на цифри «0,2». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу України абзацом в такій редакції: «Якщо за результатами Всеукраїнського референдуму не буде схвалено рішення про вільний продаж та купівлю земель сільськогосподарського призначення, то дія заборони на купівлю та продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), у частині їх купівлі-продажу та іншим способом відчуження, а так само в частині передачі прав на відчуження...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 574 народного депутата Мороза. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 575. Народний депутат Мороз.

МОРОЗ В.В. Дякую. Я все-таки наполягаю, пане головуючий, на тому, що мої поправки містять декілька частин, кожна з яких має власне правове значення. То відповідно до частини шостої статті 45 Регламенту прошу прийняти процедурне рішення про розгляд і голосування кожної окремої частини з моїх поправок окремо.

В абзаці четвертому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри «0,5» змінити на цифри «0,2». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу України абзацом в такій редакції: «Угоди (у тому числі довіреності), укладені до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму щодо вільного продажу та купівлі земель сільськогосподарського призначення та земельних часток (паїв) є недійсними з моменту їх укладання (посвідчення)». Прошу проголосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 575 народного депутата Мороза. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 576 народного депутата Мороза.

МОРОЗ В.В. Пане головуючий, я все-таки наполягаю на тому, що мої поправки містять декілька частин, кожна з яких має власне правове значення.

Тому відповідно до частини шостої статті 45 Регламенту прошу прийняти процедурне рішення про розгляд і голосування кожної частини окремо.

Тому в поправці 576 пропонується, що в абзаці четвертому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри «0,5» замінити на цифри «0,2». Доповнити статтю 130 Земельного кодексу України абзацом в такій редакції: «Забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів юридичних осіб, установчими документами яких передбачено ведення сільськогосподарського виробництва, до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму щодо вільного продажу та купівлі земель сільськогосподарського призначення».

Прошу підтримати.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, які саме частини в конкретно взятій поправці ви мали на увазі щодо голосування окремо? Увімкніть мікрофон народного депутата.

МОРОЗ В.В. Щодо поправки 576?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, конкретно по цій поправці, що мається на увазі «окремі частини»?

МОРОЗ В.В. Я хочу, щоб ви розділили мої поправки на кілька.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів, конкретно які частини?

МОРОЗ В.В. Частину першу, частину другу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні, воно не зовсім так. По поправці...

МОРОЗ В.В. Цифри «0,5» замінити на цифри «0,2». Доповнити статтю 130...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів. Це трохи інше, шановні колеги. Ви плутаєте поправку з Регламентом, тому, думаю, краще подивитися Регламент. Дякую.

Переходимо до голосування за поправку 576 народного депутата Мороза. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 577. Крулько. Немає.

Поправка 578. Пономарьов Олександр Сергійович.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Ми добре розуміємо, що підтримка законопроекту № 2178-10 – це завуальована форма здачі національних інтересів. Цей проект веде до розширення масштабів земельного рейдерства і до обезземелення українських селян. Зараз майже всі виробники сільськогосподарської техніки відзначають велике падіння попиту на довгострокове обладнання. Представники села не розуміють, що їх чекає завтра, і не наважуються вкладати великі гроші в дострокове обладнання. Ми...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 578 народного депутата Пономарьова. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 579. Народний депутат Пономарьов. Будь ласка, ваша чергова поправка.

ПОНОМАРЬОВ О.С. «Опозиційна платформа – За життя» наполягає на тому, що без проведення народного референдуму не можна приймати закону щодо обігу земель сільськогосподарського призначення.

Знову наголошую на своїх поправках. Усі уточнення спрямовані на унеможливлення здійснення маніпуляцій на місцях після прийняття такого закону.

Зрозумійте, жити за новим Земельним кодексом буде не лише уряд, а й уся країна, кожен громадянин. Тому приймати рішення, яким має бути цей кодекс, повинні всі українці. Ми повинні ухвалювати закони з чіткими формулюваннями.

В абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України цифри та слова «0,5 відсотка» замінити на цифри та слова «6000 гектарів».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно. Ставиться на голосування поправка 579 народного депутата Пономарьова. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 580 народного депутата Пономарьова.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Я розумію, що дуже зручно, маючи більшість, ігнорувати думку інших та не підтримувати будь-які інші поправки до кодексу. Але зрозумійте, що, може, у цьому залі ви є більшість, але на вулиці

більшість громадян країни проти відкриття ринку землі без референдуму. Однак вони не розуміють, чому їх не чують.

Перш ніж приймати такі рішення, ми повинні забезпечити на практиці захищеність права власності на майно, на землю, врожай, корпоративні права за фізичними та юридичними особами. Для цього треба вдосконалювати законодавство, покращити роботу правоохоронних органів та судової влади. На жаль, поки в Україні діють схеми із віджимання власності, ні про який ринок землі говорити не можна. Питання з випадками рейдерства в країні так і не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 580 народного депутата Пономарьова. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 581. Народний депутат Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Ще раз дякую. Я багато спілкувався з фермерами і з селянами. Усі впевнені, що у той час, коли на сході ідуть воєнні дії, ухвала рішення про продаж землі – це велика помилка. Землю буде продано не за ринковою ціною, а вторговане за безцінок. Бюджет швидше за все безглуздо витратить отримані від продажу землі кошти, а країна назавжди залишиться без головного стратегічного ресурсу. Саме тому вкотре пропоную статтю 130 Земельного кодексу доповнити абзацом такого змісту: «Забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств, передачу у власність шляхом продажу до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму стосовно купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться 581 поправка народного депутата Пономарьова. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 582. Народна депутатка Королевська Наталія Юріївна.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! Шановні присутні! «Опозиційна платформа – За життя» виступає категорично проти продажу української землі. Ми наполягаємо на проведенні всеукраїнського референдуму. Шановні «Слуги народу», не бійтеся спитати у людей, яке вони вважають сьогодні правильним рішенням. Нам краще за всіх скажуть люди, яке потрібно прийняти зараз рішення. Тому ми звертаємося до вас, щоб не марнувати час, не сплачувати гроші, заробітні плати депутатам, які сидять і виключно кнопкодавлять, ці гроші відправити

на всеукраїнський референдум, спитати в людей та потім приймати вже, справді, важливе рішення.

Ми наполягаємо на тому, щоб зараз об'єднати зусилля та запобігти варварському використанню українських земель.

Прошу проголосувати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Наталіє Юрївно. Лише поправка трохи про інше. Я ставлю на голосування поправку 582 народної депутатки Королевської. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 583. Народний депутат Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую, шановний головуючий, за можливість висловитися. Прошу розглянути поправку 583 саме в такому розрізі: в абзаці сьомому частини другої статті 130 Земельного кодексу України після слів «а також для примусового відчуження земельної ділянки» додати слова «у судовому порядку». Це дуже важливо. Прошу це питання також врегулювати і дати можливість висловитися залу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться до голосування поправка 583 народного депутата Гнатенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 584. Народний депутат Костюк. Не наполягає.

Поправка 585. Народний депутат Мейдич. Не наполягає.

Поправка 586. Народний депутат Батенко. Тарасе Івановичу, будь ласка.

БАТЕНКО Т.І. Шановні друзі! Позиція депутатської групи «За майбутнє» полягає в тому, що ми повинні відстоювати максимальне обмеження концентрації земель сільськогосподарського призначення в руках декількох олігархічних груп та іноземних груп і компаній. Ми повинні зробити всі законодавчі обмеження як на рівні держави, так і на рівні області, ОТГ і захисту невеликих українських фермерських господарств. Наша позиція, що в межах України ми повинні врахувати обмеження на рівні 300 гектарів для наших невеликих фермерських господарств. Прохання залу підтримати цю позицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарасе Івановичу.

Ставиться на голосування поправка 586 народного депутата Батенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 587. Народний депутат Німченко. Василю Івановичу, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Я хочу дуже просити, оскільки нас лишують заробітної плати, якщо ми не голосуємо, то, будь ласка, голово комітету, ви повинні відповідати (це елемент голосування, це ваш обов'язок) і бути на трибуні. Якщо ви хворієте, ми почекаємо, або у вас є заступник.

А тепер щодо поправки. Я хотів би, щоб ви все-таки відповіли як голова комітету. Скажіть, будь ласка, на сьогодні яке природне джерело існування нашого суспільства чи нашого народу, крім землі? Це перше запитання.

Друге. Скажіть, будь ласка, землю в оренду людям дають у гектарах, а продавати будуть у кубах чи ні? Будь ласка, дайте відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василю Івановичу, я просто хочу нагадати, що в нас не передача «Клуб веселых вопросов», а треба доповідати по питанню. Будь ласка, хочете – можете відповісти, хочете – ні, але все-таки я прошу дотримуватися частини п'ятої статті 120 Регламенту Верховної Ради України. Будь ласка.

Немає відповіді? Будь ласка.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Василю Івановичу, за всієї поваги, поправка абсолютно про інше й відхилена.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 587 народного депутата Німченка. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 588. Народний депутат Мазурашу. Не наполягає.

Наступна поправка 589. Народний депутат Дубнов. Не наполягає.

Наступна поправка 590. Народний депутат Заблоцький. Наполягаєте? Не наполягає.

Наступна поправка 591. Народний депутат Тимофійчук. Не наполягає.

Наступна поправка 592. Народний депутате Кабаченко, будь ласка. Немає. Є, так? Будь ласка, вставте картку, бо ваш мікрофон не працює. У мене пише, шановний народний депутате Кабаченко, що ваш мікрофон не ввімкнутий, бо немає картки. Увімкнулося. Працює мікрофон, говоріть, усе чути.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Усе добре. Дуже дякую.

Миколо Тарасовичу, особливо, шановні представники фракції «Слуга народу», я звертаюся до вас. Відповідно до статті 1 Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат є представником українського народу. Так от, український народ дав 72 відсотки голосів проти відкриття ринку землі. Якщо з якоїсь причини ви не довіряєте цій цифрі, проведіть, будь ласка, референдум та все-таки отримайте чітку відповідь, скільки ж українців проти відкриття ринку землі у тій редакції, яку ви пропонуєте.

По суті поправки. Абзац дванадцятий (внесення змін до абзацу четвертого частини другої) – повністю виключити, а саме виключити положення про те...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 592 Кабаченка комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Дирдін. Не наполягає.

Поправка 597. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Наполягаю на своїй поправці, як і вся фракція «Батьківщина» наполягає на головному, що ринок землі, а по суті, розпродаж землі, який представлений у цьому законопроекті і нав'язується громадянам України, суперечить національній безпеці нашої держави. Ми уважно продивилися, що роблять розвинуті європейські країни. Я сьогодні, шановні громадяни України, вас інформую, що робить Фінляндія – країна, яка найменш корумпована у Європі. Вони з початку цього року обмежує продаж землі іноземцям. Там зараз запровадили зміни до законодавства, надавши повноваження міністру оборони, повторюю, міністру оборони Фінляндії, обмежувати і забороняти продаж землі, якщо вона продається іноземцям.

Де такі повноваження в українського народу? Де така національна безпека на нашій землі? Нам треба найкращий досвід, а не латифундисти й олігархи на українській землі. Ми проти такого підходу, який пропонується зараз владою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 597 Наливайченка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Поправка 598. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую, шановний головуючий. Шановні колеги, поправка, яку я пропоную, передбачає, що одна особа не може володіти сільськогосподарськими землями України в межах нашої держави більш ніж 0,05 відсотка земель сільськогосподарського призначення України.

Я хочу нагадати, що комітет пропонує норму, відповідно до якої одна особа не може володіти більше ніж 10 тисячами гектарами землі сільськогосподарського призначення, при цьому ідеться як про фізичну особу, так і про юридичну особу. У цьому контексті в мене запитання і прохання до голови комітету прокоментувати, що буде відбуватися із землями, які зараз працюють на великі агрохолдинги, такі як *Kernel*, *UkrLandFarming* і таке інше, що обробляють від 400 до 600 тисяч гектарів землі?

Прошу підтримати мою поправку і поставити її на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 598 Пузанова. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Позиція комітету. 0,05 відсотка, на які ви міняєте, це значно більше, ніж редакція комітету – 10 тисяч гектарів, насправді. Це перше.

Друге. Стаття 11 цього закону не регулює і не встановлює ніяких обмежень щодо оренди. Підприємства, які ви назвали, як і інші, працюють переважно за рахунок оренди. Тому нічого не відбуватиметься. Працюватимуть на конкурентних умовах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування поправки 598 Пузанова, яка відхилена комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 599. Красов. Не наполягає.

Поправка 601. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Ми розуміємо, що власність землі повинна бути прозорою. Прозорість починається з інвентаризації. Запевняю вас, що зараз ми робимо велику помилку. Неможливо відкривати ринок землі, не розуміючи, який її обсяг. Не можна відкривати ринок землі до того, як усі громадяни отримали можливість скористатися своїм конституційним правом на її отримання. Впевнений, що такі ж листи, як я отримав від мешканців Запорізької області з вимогою зупинити відкриття ринку землі, отримали усі нардепи. Зараз ви нехтуєте довірою людей, ігноруєте їхню думку, не чуєте їх.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 601 народного депутата Пономарьова. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 602. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Те, що сьогодні відбувається у цьому залі вигідно транснаціональним корпораціям та валютним фондам, які лобіюють найшвидше прийняття такого закону. Але невигідно Україні й українцям. Ми ризикуємо опинитися в ситуації вождів індіанських племен, які за прикраси віддавали землі пращурів, позбавляючи майбутнього своїх дітей. Малі та середні сільськогосподарські підприємства не зможуть вижити та конкурувати з великими агрохолдингами, тим паче з іноземним капіталом. Такої ж думки дотримуються і провідні експерти-економісти. Тому пропоную дослухатися до думки людей та підтримати поправки щодо проведення всеукраїнського референдуму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 602 Пономарьова. Ставлю її на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 603. Пономарьов Олександр Сергійович.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Зараз по всій країні громадяни України протестують проти планів влади дозволити продаж землі. Мітинги й акції протесту постійно проходять під стінами парламенту. У всіх областях України аграрії, фермери, селяни, власники земельних часток (паїв) заявляють про загрозу рейдерських захоплень свого бізнесу і бояться втратити свої земельні паї.

Жителі українських міст вимагають забезпечити їхнє право на земельний наділ до відкриття ринку землі. На сьогодні лише 7 відсотків українців мають пайові наділи. Навіть якщо вони бажають скористатися правом розпорядження своїм майном, то це потребує прийняття окремих рішень, а не відкриття ринку землі.

Поправка 603. Абзац другий частини другої статті 130 Земельного кодексу України викласти у такій редакції: «Термін «близькі родичі чи члени сім'ї» використовується у значенні...»

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування за поправку 603 Пономарьова. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 604. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Фракція «Опозиційна платформа – За життя» виступає проти прийняття таких доленосних рішень нашвидкуруч під тиском зовнішніх монополій. Сильні країни до себе чужих не пускають, захищаючи своїх жителів та виробників. Запустити цивілізований ринок землі без концепції та стратегії аграрного розвитку в Україні неможливо. Селян і так знищують агрохолдинги, і без державної підтримки українське село взагалі може припинити своє існування. Я впевнений, що такі важливі для країни рішення може приймати лише сам український народ на всеукраїнському референдумі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 604 пана Пономарьова. Ставлю її на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 605. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Колеги, ми продовжуємо демонструвати повну байдужість як до думки українців, так і до слухних зауважень, які допоможуть покращити норми цього законопроекту. Я наполягаю, що лише референдум має визначити долю ринку землі, і закликаю всіх колег: дайте можливість висловитися нашим виборцям.

У поправці 605 пропоную статтю 130 Земельного кодексу України доповнити новим абзацом такого змісту: «Угоди, які були укладені під час дії заборони на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення до проведення та встановлення результатів Всеукраїнського референдуму...», і далі за текстом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 605 Пономарьова. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 607. Пономарьов. Може, ви не будете наполягати?

ПОНОМАРЬОВ О.С. Давайте уже пройдемося.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу, що підготувалися, тому й питаю.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Звертаюся ще раз до парламентської більшості. Хочу, щоб ми зрозуміли, що ми робимо. Нас примушують розпродати українську землю, змусити людей віддати свою власність та перетворити українського селянина фактично на батрака. Саме це сьогодні відбувається у сесійній залі. Ми вимагаємо проведення референдуму і голосування за наші поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 607 Пономарьова. Комітетом не підтримана. Прошу голосувати та визначатися.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка 608. Олександр Сергійовичу, знову ваша поправка.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую, Дмитре Олександровичу. Я ще раз вимагаю захистити селянина, який після відкриття ринку землі може потрапити під дію шахраїв.

Ми наполягаємо заборонити внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств до проведення та встановлення результатів всеукраїнського референдуму. Адже це відкриває шляхи до земельного рейдерства. Ми повинні це передбачити.

Своєю поправкою пропоную в абзаці першому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «пов'язаних осіб» замінити словами «особи, які є близькими родичами та членами сім'ї».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставити на голосування? Ставлю на голосування поправку 608 Пономарьова. Комітетом поправку відхилено. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 609. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Пропустили ще одну? У поправці 609 пропонується абзац п'ятий частини другої статті 130 Земельного кодексу України виключити.

Фракція «Опозиційна платформа – За життя» проти цього рейдерського законопроекту, який підштовхне все селянство із своїх населених пунктів і ліквідує взагалі українське село. За якісь грошові знаки Україна залишиться без основних засобів на виробництво.

Прошу це питання розглянути і внести на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 609 Гнатенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 610. Солод.

Наталія Юріївна Королевська.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Дякую. Шановні колеги, ми вже пройшли 610 поправок. Я впевнена, що кожен з вас майже починає розуміти, що якщо українська земля буде зараз продана міжнародним спекулянтам, назад ми її вже ніколи не повернемо.

Ми вважаємо, що народні депутати, неважливо, чи вони від монобільшості чи з будь-якої іншої фракції, не мають права вирішувати такого важливого історичного для нашої країни питання. Тому ми наполягаємо, що це питання можна вирішити виключно на всеукраїнському референдумі. Громадяни нашої країни мають право не лише на вибори ходити, не лише слухати передвиборні обіцянки, а й мають право йти на референдум та приймати доленосне рішення для нашої країни.

Прошу поставити цю поправку на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталіє Юріївно, я ще раз хочу наголосити, хотілося б щодо поправки розуміти позицію (*Шум у залі*). Почекайте! Я про референдум зрозумів.

Наталіє Юріївно, абзац тринадцятий підпункту 1 (абзац п'ятий частини другої статті 130) виключити, – чого це стосується? (*Шум у залі*).

Увімкніть мікрофон.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановний пане спікере, ми з вами готові спілкуватися по всій...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, це ж ваша поправка, я запитую щодо неї?

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Так, безумовно. Моя поправка 610 стосується того, що абзац тринадцятий у нас...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Він чого стосується, Наталіє Юріївно, я просто зрозуміти хочу?

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Ми не маємо права...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наталіє Юріївно, абзац тринадцятий... Що ви пропонуєте виключити?

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Ще раз повторюю, шановний пане спікере, що я наполягаю на тому, що ми не маємо зараз права без того, щоб провести...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це в тринадцятому абзаці?

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. ...всеукраїнський референдум. Ми не маємо права вирішувати питання щодо кадастру, розподілу та обсягів земельних ділянок, які ви пропонуєте зараз продавати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Тарасович. Дякую, Наталіє Юріівно. Миколо Тарасовичу, абзац тринадцятий якого підпункту стосується?

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Я так розумію, що він стосується переважного права статті 130 у першій редакції. Комітетом відхилено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Миколо Тарасовичу.

Переходимо до голосування. Поправка 610 Наталії Юріївни Королевської. Комітет вважає, що її неможливо підтримати. Прошу визначатися та голосувати.
«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Поправка 612. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Голово! Щойно прийшов з вулиці. Під будівлею Кабінету Міністрів відбувається великий мітинг проти нового Трудового кодексу, проти того, щоб закривали малокомплектні школи, щоб уряд безпосередньо зменшував освітні субвенції на такі школи.

Під Офісом Президента стоять малі підприємці, у тому числі й аграрії. У мене складається таке враження, що після прийняття такого закону ви не лише не будете виходити на вулицю, а й спілкуватися з будь-ким, хто підпадає під неправильну політику, яка сьогодні провадиться.

Тому, звичайно, хотілося б детальнішої та змістовнішої дискусії в цьому залі щодо закону про ринок землі. Повірте, ми подавали такі поправки, які можна було б скомпонувати в такий спосіб, щоб було найменше негативу від прийняття такого закону, щоб це був не прохідний двір...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування поправки 612 Івченка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 613. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Дякую, пане Голово. Але поправку 613 треба розглядати в контексті всіх моїх інших поправок, бо у відриві вона виглядає не зовсім логічно. Усі мої інші поправки про те, що спочатку референдум, а потім – закон. Це перше.

Друге. Якщо українці на референдумі скажуть так, то треба продавати землю лише українським фермерам, які працюють на цій землі, і не більше ніж 500 гектарів в одні руки. Тоді питання щодо пов'язаних осіб не матиме жодного значення в такій конструкції. Бо якщо фермерська сім'я готова взяти трохи більше землі і зможе її обробляти, то тоді термін «пов'язані особи» не грають ролі. Якщо ж залишається грабіжницька концепція, яка запропонована комітетом і підтримується більшістю, – це коли іноземним банкам без обмежень, коли з'являються юридичні особи, через які іноземці контролюватимуть українську землю, то тоді, звичайно, термін «пов'язані особи» треба залишати.

Прошу підтримати мою поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 613 народного депутата Власенка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 72.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступна поправка 614. Загородній Юрій Іванович.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *«Опозиційна платформа – За життя»*). Дякую, Дмитре Олександровичу. Дійсно, це питання, яке ми обговорюємо в залі, турбує всіх громадян України. До нас звертаються, телефонують, пишуть громадяни України з цього питання. Наприклад, ось інформація: «Слуги народу» поспішають відкрити ринок землі, а з цим спішити не треба. Земля – це все, що в нас залишилося. Тому треба закон виважений, щоб був чіткий контроль, а не бажання швидко нажитися, продавши все. Якщо поспіхом приймається закон, то від України залишиться лише назва та історична згадка, і не більше.

Тепер щодо поправки. Я пропоную абзац другий частини другої статті 130 виключити. І виключити із тексту посилання на Податковий кодекс в питанні визначення терміна «пов'язані особи».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 614 Загороднього. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 615. Папієв.

ПАПІЄВ М.М., секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати України! Шановні колеги! Ще раз звертаю увагу головуючого, що нами не дотримуються статті 119, 120, 121 Регламенту щодо постатейного розгляду законопроектів і постатейного голосування.

Ви не дали можливості домовитися народному депутату Морозу щодо поправки 576, тому я скажу. Вона складається з двох частин, які мають окреме правове значення: по-перше, замінити цифри «0,5» на цифри «0,2»; по-друге, доповнити статтю. Тобто якщо народний депутат України вимагає поставити питання на процедурне голосування і розглянути по частинах, я дуже просив би вас усе-таки ставити. Для цього потрібно 150 голосів, і це абсолютно нескладна процедура.

Щодо моєї поправки. Вона дуже серйозна і складна, тому я просив би збільшити мені час. Я пропоную взагалі виключити абзац другий цієї статті. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайле Миколайовичу.

Я впевнений, що Володимир Вікторович сам зможе відповісти на запитання, коли буде наступна поправка. А щодо вашої поправки, обов'язково ставлю її на голосування. Поправка 615 народного депутата Папієва. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 616. Тарута.

ТАРУТА С.О. Цією поправкою уточнюється, що порушення вимог щодо набуття у власність сільськогосподарських ділянок понад встановлену площу тягне за собою не просто примусове відчуження земельної ділянки, а відчуження на конкурсних засадах. Таким чином ми запровадимо справедливий розподіл тих земель, які недобросовісні набувачі придбають собі понад встановлених граничних розмірів.

Прозорі та справедливі процедури підвищать довіру наших громадян і до народних депутатів, і до всієї державної системи. Україна потребує проведення виваженої (те, що я завжди казав) земельної реформи. Нам потрібно впровадити

комплекс законодавчих та організаційних заходів для зміни системи власності на землю, землеволодіння і землекористування. А необдумане...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 616 Тарути. Вона комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 617. Кальцев.

КАЛЬЦЕВ В.Ф. Дякую, Дмитре Олександровичу, за надане слово.

Поправку, розумію, буде відхилено. Це поправка про те, щоб виключити абзац п'ятий частини другої статті 130 Земельного кодексу. Але, повертаючись до дискусії, хотів би почути, пане Миколо, якщо все-таки скоротити термін утримування земельних ділянок банками до шести місяців, ми зможемо запобігти ряду факторів, які не дадуть можливості тоді на цьому ринку працювати спекулянтам.

Як ви думаєте, і в чому був сенс того, щоб дати банкам два роки на те, щоб реалізувати земельну ділянку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимире Федоровичу.

Ставлю на голосування поправку 617 народного депутата Кальцева. Комітет її не врахував. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 619. Христенко.

ХРИСТЕНКО Ф.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 46, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, шановний головуєчий. Зважаючи на те що положення проекту значною мірою стосуються обмежень змісту й обсягу права власності на землю сільськогосподарського призначення і мають на порушення статті 58 Конституції України зворотну силу застосування інституту конфіскації земельної ділянки, це може призвести до припинення діяльності сільськогосподарських підприємств учасниками, акціонерними членами яких є іноземці або інші юридичні особи, які у свою чергу неправомірно набули таке право більше ніж рік тому.

Відсутність належного унормування, у тому числі суспільних відносин, що виникли до набрання чинності законом, може призвести до порушення статті 14 Конституції України, яка гарантує право власності на землю. Це право набувається і реалізується громадянами і юридичними особами та державою відповідно до закону.

Прошу мою поправку поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 619 Христенка. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 620. Шкрум.

ШКРУМ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, колеги, за можливість виступити. Насправді поправки 620 і 621 стосуються схожого питання і їх треба читати в комплексі з іншими моїми поправками. Тобто головна позиція фракції «Батьківщина», Юлії Тимошенко і моя особисто – це 500 гектарів землі в одні руки і пріоритет для тих, хто на цій землі працює, хто її орендує і хто фактично буде нам створювати малий фермерський клас. А не для величезних агрохолдингів ще й з іноземним капіталом, які фактично зроблять земельну монополію. Тому я прошу ці поправки читати в комплексі.

Колеги, знаєте, є важливі помилки в економічному курсі, які можна буде виправляти. Наприклад, ті помилки, за моїм відчуттям, щодо регулювання ФОПів, працівники яких сьогодні стоять під Офісом Президента та Кабінетом Міністрів, ті потенційні помилки, які ще не зроблені, щодо законопроекту про медіа, бо медійники сьогодні також там стоять. Але є помилки, які дуже важко буде виправляти. Це стосується саме помилки щодо ринку землі. Якщо ринок землі відкривається у такий спосіб, у який він на сьогодні відкривається, то дуже важко буде відкотити це назад і виправити недолугу економічну політику.

Прошу поправку поставити на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 620 Шкрум. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 71.

Рішення не прийнято.

Поправка 621. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Дякую. Ми говоримо про те, що має бути правильний економічний курс на мале, середнє фермерство і на те, щоб ми створили, принаймні як у Польщі, 1 мільйон 600 тисяч приватних фермерських господарств та малих, середніх фермерів, а не 10 найбагатших, наприклад, компаній в Україні, які матимуть повну монополію фактично на той ринок землі, який сьогодні відкривається. Це так і станеться. Це буде земельна монополія.

Також, колеги, я хотіла б скористатися цієї нагодою і звернутися до колег з фракції «Слуга народу» та інших фракцій, щоб піти разом зі мною після завершення пленарного засідання о 14 годині і поспілкуватися з людьми, які сьогодні стоять під стінами Офісу Президента. Це працівники ФОПів, аграрії,

медійники, блогери, журналісти. Там велика кількість людей, які із солідарності пішли підтримати один одного щодо тих вимог, у тому числі й щодо цього проекту закону про ринок землі. Думаю, що таке спокійне спілкування може багато в чому нам допомогти не робити тих помилок, які ми і фракція «Слуга народу» та Президент Зеленський можемо зробити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наполягаєте на голосуванні?

Ставлю на голосування поправку 621 Шкрум. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 91.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Прошу показати по фракціях та групах (*Шум у залі*).

Павленко... Ні, вибачте. Поправка 622. Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би акцентувати увагу на тому, що для тих, хто тут «трещоточку» включає стосовно права держави на землю, то саме у статті 13 Конституції України йдеться про власність держави, про визначення території нашої держави. Це те, що ви хочете продати, обмежує матеріальну основу суверенітету як частини території. Це перше.

Друге. Я хотів би сказати, що мова йде про внесення зміни до статей 13, 14. Стаття 156 Конституції України вимагає вирішення питання лише через референдум, якщо стосується питання землі. Станьте, будь ласка, у фарватер конституційної діяльності, шановний парламенте України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 622. Василь Іванович Німченко (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*). Я не питатиму по суті, тут написано просто «виключити». Тому йдемо далі. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 623. Павленко Юрій Олексійович.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Моя поправка стосується зміни в абзаці п'ятому частини другої статті 130 Земельного кодексу щодо терміна «пов'язані особи». Вона спрямована на те, аби не допустити концентрації великих латифундій в одних руках, не допустити і остаточно заборонити продаж землі іноземцям. Бо не секрет уже для кожного, хто слухає наше обговорення, що цей законопроект передбачає і дає можливість іноземцям купувати землю.

Саме тому вкотре хотів би процитувати звернення людей (щоб ви їх почули, а не ховалися) Черняхівського, Баранівського, Романівського та Малинського районів: «Ми виступаємо категорично проти продажу землі іноземним громадянам. Продаж землі іноземцям призведе до знищення України як самостійної держави та зробить українців кріпаками на своїй землі». Почуйте людей.

Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Юрію Олексійовичу, поправка, як завжди, про інше. Щодо іноземців. Відповідно до комітетської редакції немає можливості в іноземців купувати землю. Це чітко написано. І окремо за комітетською редакцією винесено питання щодо цього на референдум.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 623 Павленка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 624. Горват.

Поправка 625. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, ви тут у турбулентному режимі на приймали закони про мову. Привели Україну до «членкині», чи хто вона там. А тут, подивіться, є така термінологія «бенефіціарні власники» і таке інше. Розкажіть людям, селянам, що таке бенефіціари? Навіщо ви цей термін застосовуєте, він що, обов'язковий? Що, не можна написати «кінцевий власник»? Тому я просив би: не майте двійних стандартів. Це перше.

А тепер щодо конкретної поправки. Я хотів би, щоб коли застосовуються терміни у законодавчому акті, то не було такого, як «пов'язані особи». Що це за в'язка? Ми зараз говоримо про героїв Тургенівського «Муму» чи про що ведемо тут мову?

Тому пропонується, щоб застосовувалося не «пов'язані», а...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 625 Німченка. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 626. Нарешті, ми повернулися до поправок Олександра Сергійовича Пономарьова.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Кожна людина відповідно до Конституції України має право на отримання землі, але більшість це право не реалізували. При цьому кожна місцева влада вказує на неможливість такої реалізації у зв'язку з обмеженістю вільної землі. Я впевнений, що для проведення ринку землі потрібно знайти можливість віддати кожному українцеві земельну частку (пай), щоб він міг нею розпоряджатися. Земля – це наше єдине багатство, яке потрібно цінувати, а не знищувати чи швидко продавати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 626 Пономарьова. Вона комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 627. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Ще раз дякую, Дмитре Олександровичу. Наша влада каже, що власник паю може отримати гроші і вкласти їх кудись. Ми вже це проходили. Ми вже вкладали у ваучери, і до чого це призвело? Середній житель міста вже став, по суті, жебраком. Якщо власник паю зробить це і продасть свої кілька гектарів, отримає за них 1 чи 2 тисячі доларів, то ці гроші не допоможуть йому розв'язати якісь глобальні проблеми чи відкрити якийсь нормальний бізнес. Адже продаж землі зараз може стати початком кінця існування селян.

У абзаці другому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «наведеному у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 627 Пономарьова. Вона комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка 628. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Нас, народних депутатів, та всіх громадян України запевняли, що прийняття такого надважливого для кожного українця закону відбудеться строго відповідно до Регламенту. Буде розглянута кожна поправка. Але те, що ми зараз спостерігаємо у залі, це лише імітація виконання вимог Регламенту.

Автори поправок намагаються аргументувати свою позицію, пояснюють, чому пропонують саме такі поправки. Проте їх більшість майже не слухає, я маю на увазі монобільшість. Ніхто не наводить жодних аргументів. Поправка просто вноситься на голосування із заздалегідь визначеним результатом. Ми це добре розуміємо, але інтереси українського народу, Української держави вимагають від нас не боятися виглядати смішно. Знову наголошую...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 628 Пономарьова. Вона комітетом не була врахована. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 629. Пономарьов.

ПОНОМАРЬОВ О.С. Дякую. Колеги, я ще раз хочу зачитати ті вимоги, які через нас, депутатів, передають українські фермери, селяни. Це думка мешканців мого округу, і я наполягаю, аби вона була почута.

Наприклад, депутати Чернігівської районної ради просять захистити інтереси територіальних громад. Цитую: «Заявляємо про свою категоричну незгоду зі спробами, спрямованими на запровадження в Україні так званого ринку землі, який несе в собі загрозу національним інтересам і стабільності в економіці та державному суверенітету».

Тому прошу все-таки винести питання ринку землі на всеукраїнський референдум.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 629. Вона не врахована комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 630. Королевська.

КОРОЛЕВСЬКА Н.Ю. Шановні колеги! Шановний пане спікер! Я хочу вам пояснити суть поправок «Опозиційної платформи – За життя». Ми вважаємо, що на сьогоднішньому етапі Земельний кодекс ви не маєте права змінювати. Ви повинні провести референдум, і лише після рішення на референдумі ми вносимо зміни до Земельного кодексу. Той законопроект, що зараз розглядається, це збір поправок і внесення змін до Земельного кодексу. Тому моя поправка полягає в тому, щоб виключити абзац шостий частини другої статті 130. Наші поправки мають комплексний характер. Ми хочемо знищити вашу ініціативу щодо розпродажу, грабежу України. Тому всі наші поправки цілеспрямовано направлені на проведення всеукраїнського референдуму. Прошу проголосувати за цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Обов'язково.

Поправка 630 Наталії Юрїївни Королевської. Не підтримана комітетом. Прошу голосувати та визначатися.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Шановні колеги, є пропозиція продовжити на 15 хвилин пленарне засідання, щоб почути думку. Ну, як не почути думки? Дякую вам, шановні колеги, за підтримку. Продовжуємо.

Поправка 631. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний Голово! Шановний український народ! Я нагадаю всім, що зараз мають розпочати роботу комітети Верховної Ради, на засіданні яких повинні звітувати про свою діяльність міністри. Бо одним із

ризиків запровадження цього закону в разі його ухвалення – є Кабінет Міністрів України. Думаю, що ні в кого немає сумнівів у його профнепридатності. Але здавалося, що вони хоча б уміють малювати презентації і картинки, разом з тим навіть цього не здатні зробити, виписавши собі шалені премії.

Тому уряд – у відставку, закон про землю – на референдум, і лише після цього повернутися до цього питання, а зараз прошу завершити цей фарс.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Засідання вашого комітету о 14 годині 30 хвилин, якщо я не помиляюся. Впевнений, що ви встигнете за 15 хвилин відвідати.

Ставлю на голосування поправку 631. Прошу визначитися та голосувати.

Дякую, Сергію Володимировичу, за підтримку пропозиції щодо продовження засідання.

«За» – 62.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Кабаченко. Ми послухаємо представників «Батьківщини». Сергію Володимировичу, ви ж не проти.

КАБАЧЕНКО В.В. Шановні представники фракції «Слуга народу», якщо ви не довіряєте соціологічним дослідженням, якщо ви не довіряєте тому, що 72 відсотки українців виступають категорично проти відкриття ринку землі, то у вас є дуже гарний шанс прямо зараз вийти на вулицю, де зібралися мітингувальники, поставити їм запитання: а чому вони не підтримують ваші надто популярні ініціативи? Думаю, що вони дадуть дуже чіткі відповіді, і ви їх сприймете і відкладете розгляд цього законопроекту.

Щодо поправки. Моя поправка має виключно технічний характер і полягає в тому, щоб внести зміни до абзацу шостого частини другої статті 130 Земельного кодексу України: замість терміна «бенефіціарний власник», якого немає в українському законодавстві, треба написати «кінцевий бенефіціарний власник». Будь ласка, будьте професіоналами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 632 Кабаченка. Вона комітетом відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Шпенюв. Не наполягає.

Поправка 634. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Ви в мене вкрали 3 секунди. Так ось, цю поправку також не можна розглядати без контексту інших моїх поправок. Тому я ще раз підкреслюю, що мої поправки скеровані на те, що спочатку – референдум, запитати у власника – українського народу, і якщо він на референдумі скаже так, то тоді приймати закон, як це передбачено статтею 14

Конституції України. Але тоді продавати землю лише українським фермерам, тим, які працюють на цій землі, і не більше ніж 500 гектарів в одні руки. Але в українського фермера немає і не може бути бенефіціарного власника. А відтак я прошу виключити це поняття із термінологічної частини цього законопроекту.

Ще раз підкреслюю: спочатку – референдум, потім, якщо український народ скаже так, то продаж лише малим і середнім фермерам, які працюють на цій землі, не більше ніж 500 гектарів в одні руки.

Дякую. Прошу підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 634 Власенка. Вона не врахована комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 635. Загородній.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І. Дякую. Ви знаєте, у деяких питаннях позиції «Опозиційної платформи – За життя» і партії «Слуга народу» співпадають. Ми виступаємо за те, щоб питання української землі розглядалося лише на референдумі. У вашій програмі, з якою ви йшли на вибори, слово «земля» взагалі відсутнє, зате є положення – виробити механізм впливу громадян на дії влади шляхом всеукраїнського референдуму.

Тому ми пропонуємо зняти з розгляду цей законопроект, розглянути у Верховній Раді законопроект про всеукраїнський і місцевий референдуми, зареєстрований «Опозиційною платформою – За життя», провести референдум і тоді визначати долю української землі.

Щодо поправки. Я пропоную поправкою 635 термін «бенефіціарний власник (контролер)» замінити терміном «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)». Це формулювання є коректнішим, оскільки в сучасній юридичній...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 635. Вона відхилена комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 636. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую, шановний головуєчий. Шановні колеги, поправка, яку я пропоную, має технічний характер. Вона спрямована на вдосконалення термінологічного апарату цього законопроекту і передбачає введення терміна «істотна участь». Такі поправки покликані зменшити можливості для маніпуляцій різними особами, у тому числі іноземними, із структурою власності і завдяки цьому отримання під контроль надзвичайно великих масивів землі сільськогосподарського призначення.

Минулого разу, коли голова комітету коментував мою поправку, згадав про те, що великі агрохолдинги в Україні переважно використовують українську землю сільськогосподарського призначення на правах оренди. Так ось, я хочу сказати, що загальновідомо (і це особливо не приховується ніким), що такі агрохолдинги використовують саме різні структури власності, іноді до сотні підприємств, для того щоб приховати свій власний...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування поправки 636 Пузанова. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 637. Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую. Поправка також спрямована на вдосконалення термінологічного апарату цього законопроекту. Вона формулює поняття «ланцюг володіння корпоративними правами». Прошу підтримати цю поправку та проголосувати, шановний пане головуєчий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 637 Пузанова. Вона не врахована комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправка 638. Папієв.

ПАПІЄВ М.М. Шановні народні депутати України! Підходить до завершення ранкове планерне засідання, і я звертаюся насамперед до громадян України. Ви бачите, що фракція «Слуга народу» фактично відсторонилася від серйозного розгляду цього законопроекту. Голова комітету уникає надавати коментарі щодо того, чому не враховані всі пропозиції народних депутатів України. Фактично ви не готові до серйозної роботи і серйозної дискусії з нашою фракцією «Опозиційна платформа – За життя».

На жодне запитання, поправку ви не знайшли жодної нормальної, розумної відповіді. У своїй поправці я пропоную абсолютно прості речі, щоб ми інші терміни використовували в тих значеннях, які використовуються в Цивільному і Господарському кодексах. Поясніть мені, будь ласка, у чому моя поправка некоректна і чому ви її не врахували?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 638 Папієва. Вона не підтримана, на жаль, комітетом. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 639. Качний.

КАЧНИЙ О.С. Шановні колеги! Шановні громадяни України! Ми бачимо, що практично рішення вже прийнято. Ніхто не хоче чути ані голосу українців, ані голосу народних депутатів, які мають окрему думку від думки «Слуги народу». Бачимо, що рішення приймаються не в цій залі, тут лише виконуються.

Поправка 639. Пропоную абзац другий частини другої статті 130 Земельного кодексу України викласти у такій редакції: «Термін «бенефіціарний власник (контролер)» вживається відповідно до нормативно-правових актів України».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 639 Качного. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Тарута. Не наполягає.

Кальцев (*Шум у залі*).

Поправка 642. Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, моя поправка стосувалася пункту, який в редакції затвердження комітету був абсолютно інакше викладений. Тому що мова йде про максимальну кількість землі, яка може бути в одних руках. Ми подавали поправку, яка обмежувала кількість землі у відсотках, так, як це було в першому варіанті. Зараз це змінилося на гектари. Відповідну поправку до другого читання, очевидно, ми подати не могли. Тому і наполягаємо на тому, щоб законопроект було внесено на повторне перше читання, так як цього вимагає загалом наше законодавство і наша практика, бо ми не можемо взяти участь в обговоренні цієї поправки.

Очевидно, я на цій поправці не наполягаю. Тому що комітет змінив сам підхід. Змінив незаконно, фальсифікуючи законопроект. Фракція «Європейська солідарність» наполягає на тому, щоб закони в українському парламенті приймалися виключно відповідно до українського законодавства і всі депутати могли подати свої поправки до тієї редакції, яку попередньо бачили, а не яку таємно затверджує комітет.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 642 Княжицького. Комітетом не підтримана. Прошу голосувати та визначатися.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 643. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую, шановний головуючий, за можливість оголосити свою поправку.

Поправка 643. В абзаці восьмому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «Кабінетом Міністрів України» замінити на слова «Верховною Радою України».

Шановні депутати, цей законопроект, який ми сьогодні розглядаємо на засіданні Верховної Ради, є найважливішим за всю історію незалежності України. Прийняття його, можливо, буде як держзрада. Його треба дуже зважено опрацювати і розглянути всі можливі поправки. Взагалі-то ми проти такого закону і пропонуємо нас підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 643. Вона комітетом відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 644. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Поправка 644. У абзаці восьмому частини другої статті 130 Земельного кодексу України слова «відповідності набувача або власника земельної ділянки вимогам, визначеним цим Кодексом для набуття у власність земельної ділянки сільськогосподарського призначення» замінити словами «щодо дотримання граничної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які можуть перебувати у власності громадян та юридичних осіб України».

Прошу розглянути та прийняти цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 644. Вона не підтримана комітетом. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 645. Знову Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Дякую, шановний головуючий. Ми просимо врахувати наші пропозиції. Це стосується частини другої статті 130 Земельного кодексу України. Пропонується додати абзац дев'ятий такого змісту: «Контроль за дотриманням вимог земельного законодавства для набуття у власність земельних ділянок сільськогосподарського призначення здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі».

Прошу надати голові комітети коментарі щодо цієї статті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Поправка аналогічна до подібних. Позиція – відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 645 Гнатенка. Вона комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 646. Гнатенко.

ГНАТЕНКО В.С. Шановний головуючий! Ви нам робите зауваження, що у нас однакові поправки. А ми зауважуємо, що у вас однакові коментарі в цій ситуації на наші однакові поправки (*Оплески*).

Прошу поправку 646 також розглянути. Частина другу статті 130 Земельного кодексу України доповнити абзацом десятим такого змісту: «Частина друга цієї статті Кодексу набирає законної сили після офіційного оприлюднення результатів Всеукраїнського референдуму щодо купівлі-продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення». Ми ще раз звертаємося до референдуму. Будь ласка, зауважте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 646 Гнатенка. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати (*У залі скандують: «Референдум! Референдум!»*).

«За» – 47.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Поправка 648. Христенко. Немає.

Поправка 649. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, насамперед я звертаюся до юридичних сил партії «Слуга народу», там дуже багато адвокатів. Я хочу вам сказати про те, що сьогодні чи завтра, чи наступного тижня Конституційний Суд буде виносити рішення щодо справи, яка є на розгляді, чи потрібен референдум по суті.

Скажіть, будь ласка, із того, що зараз дехто крутить на глині, що буде виходити? Це перше.

Друге, про що я хотів би сказати, також стосується адвокатів. Я маю на увазі, що вже порушено кримінальну справу щодо того, що сам факт порушення питання про розпродаж землі іноземцям – це зрада Батьківщині (стаття 111 Кримінального кодексу). Підпис під законом – це суб'єктність скоєння цього злочину. Тому я хотів би знати про це.

Спасибі. А поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Підтримувати, якщо ви не заперечуєте, будемо вже на вечірньому засіданні, тому що ранкове засідання Верховної Ради України... *(Шум у залі)*. А, сьогодні середа... Жаль.

Шановні колеги, ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим.